

Diak

Konsta Järviluoma & Niko Lehti

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosionomi AMK

Sosionomomi AMK + kirkon nuorisotyönohjaajan virankelpoisuus

Opinnäytetyö, 2018

KRISTITYKSI KÄÄNTYNEET

”Jumala näytä minulle oikea tie.” – Laadullinen haastattelututkimus kristityiksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kokemuksista ja motiiveista

TIIVISTELMÄ

Järviluoma, Konsta & Lehti, Niko. Kristityksi kääntyneet. Laadullinen haastattelututkimus Suomessa kristityiksi kääntyneistä turvapaikanhakijoista yhteistyössä Karkun evankelisen opiston kanssa. Syksy 2018, 63 s., 3 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsinki, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoitus oli laadullisen tutkimuksen avulla selvittää kristityksi kääntyneiden muslimitaustaisten turvapaikanhakijoiden kokemuksia ja motiiveja kääntymisen taustalta. Tarkoitus oli lähestyä ilmiötä niin, että turvapaikanhakijoiden oma ääni olisi sen keskiössä.

Tutkimuksen aineisto kerättiin 2018 alkuvuodesta Karkun evankelisella opistolla. Tutkimuksessa haastateltiin kuutta 20 - 40 vuotiasta turvapaikanhakijaa miestä. Haastattelumenetelmänä oli teemahaastattelu. Tutkimuskysymyksenä oli: Mitä kokemuksia ja motivoivia tekijöitä liittyy turvapaikanhakijoiden kääntymiseen kristityksi? Analyysimenetelmä oli aineistolähtöinen sisällönanalyysi.

Haastatteluissa läheinen kristitty nousi keskeiseen motivoivaan asemaan kristityksi kääntymisessä. Myöhemmin kristilliset yhteisöt – seurakunnat ja ystävät – olivat jokaisen haastateltavan kristityksi kääntymisen taustalla. Myös Raamattu ja sen lukeminen omalla kielellä oli merkittävässä roolissa. Monet kristinuskon opilliset sisällöt tulivat myös haastatteluissa esille motivoivina tekijöinä.

Jokainen haastateltava oli joutunut kokemaan kristityksi kääntymisen takia syrjintää, pahoinpitelyä ja aiemman yhteisön hylkäämistä. Syrjintää ja pahoinpitelyä tapahtui erityisesti vastaanottokeskuksissa muiden turvapaikanhakijoiden taholta. Haastateltavat olivat myös joutuneet perheidensä hylkäämiksi. Osan haastateltavien läheisetkin olivat joutuneet kokemaan pahoinpitelyä haastateltavan kristityksi kääntymisen takia.

Haastatteluiden perusteella kristityksi kääntynyt muslimitaustainen turvapaikanhakija joutuu usein uskonnon vaihtamisen takia kokemaan syrjintää ja väkivaltaa. Suomen seurakuntien tekemä työ turvapaikanhakijoiden parissa osoittautui tavoittavaksi ja kysytyksi. Uskonnollisella yhteisöllä oli hyvin suuri arvo haastateltavien kokemuksissa ja motiiveissa. Keskeisenä kehittämisen-suuntana seurakuntien monikulttuurilliselle työlle on turvapaikanhakijoiden uskontokulttuurillisen viitekehyksen huomioiminen.

Asiasanat: Kristityksi kääntyminen, turvapaikanhakijat, akkulturaatio, kristin-usko, islam, uskonnonvapaus, laadullinen tutkimus, teemahaastattelu

ABSTRACT

Järviluoma, Konsta & Lehti, Niko. Conversion to Christianity. Qualitative interview research about asylum seekers who have convert to Christianity in Finland. Cooperation with Karkku Evangelical School. Autumn 2018, 63 pages, 3 attachments. Diaconia University of Applied Sciences, Helsinki, Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The main aim of this thesis was to clarify Muslim backgrounded asylum seekers motivational factors and experiences behind their conversion to Christianity. The goal was to approach the phenomenon by keeping asylum seekers own voices at the centre.

The data was collected in the early year of 2018 at Karkku Evangelical School. In this interview there were six interviewee who were 20-40-year-old male asylum seekers. The interview method was theme interview. The research question was: What experiences and motivating factors are related to asylum seekers conversion to Christianity? The data were analysed with material-based content analysis method.

According to the results, a close Christian friend raised to a central motivational factor in conversion to Christianity. In addition, Christian communities – parishes and friends – contributed to the decision. Furthermore, Bible and reading it in one's own language played a major role. Many Christian dogmas were also central motivational factors for the participants.

Every interviewee had experienced discrimination, abuse and abandonment by their former communities because of their conversion to Christianity. Discrimination and abuse happened especially in asylum centres by another asylum seekers. The interviewees had also been abandoned by their families. Some interviewees' close ones had also experienced abuse because of interviewees' conversion to Christianity.

Based on the research, Islam backgrounded asylum seeker who converts to Christianity is likely to experience discrimination and abuse, because of change of religion. The refugee work done by Finnish parishes reaches asylum seekers. Spiritual communities had big value in participants' experiences and motives. The central development issue for Finnish parishes multicultural work is to acknowledge the asylum seekers' cultural religious frame of reference.

Keywords: Conversion to Christianity, asylum seeker, acculturation, Christianity, Islam, Freedom of religion

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	5
2 TEORIA JA KESKEISET KÄSITTEET	7
2.1 Islamin ja kristinuskon välinen suhde ja islamin monimuotoisuus	7
2.2 Identiteetin muuttuminen ja uskonnollinen kääntyminen	10
2.3 Kokemus ja motiivi	14
2.4 Keskustelu turvapaikanhakijoiden ihmisoikeuksista	15
2.5 Turvapaikkaprosessi ja turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä työ	16
3 TUTKIMUSMENETELMÄT	21
3.1 Puolistrukturoitu teemahaastattelu	21
3.2 Sisällönanalyysi	24
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	27
4.1 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen tavoitteet	27
4.2 Tutkimusympäristö ja kohderyhmä	28
4.3 Tutkimushaastattelut ja aineiston muodostaminen	29
4.4 Aineiston analyysi	31
5 TULOKSET	34
5.1 Kristinuskon sisältö	34
5.1.1 Lähimmäisenrakkaus puhutteli	35
5.1.2 Raamattu polkuna kristinuskoon	37
5.2 Hengelliset kokemukset	39
5.3 Oman uskonnollisen identiteetin pohdintaa	42
5.3.1 Miksi muslimin tie on parempi kuin kristityn tie?	43
5.3.2 Tasapainoilu kahden uskonnon välillä	44
5.4 Kristittyjen toiminta	47
5.4.1 Ystävyys ja seurakunnat	47
5.4.2 Kristilliset yhteisöt ja niiden tarjoama osallisuus	49
5.4.3 Kohdatuksi tuleminen ja avun saaminen	51
6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	54
7 POHDINTA	57
7.1 Oppimiskokemukset	57
7.2 Opinnäytetyö sosionomin ja kirkon nuorisotyönohjaajan lopputyönä ..	59
7.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	61
LÄHTEET	64
LIITE 1. Teemahaastattelun runko	68
LIITE 2. Tutkimuslupahakemus	71
LIITE 3. Tutkimuksen suostumuslomake suomeksi ja englanniksi	72

1 JOHDANTO

Vuonna 2015 Eurooppaan saapui noin 1,26 miljoonaa turvapaikanhakijaa ja edeltäneenä vuonna 2014 turvapaikanhakijoita oli noin 560 tuhatta. (Eurostat newsrelease 2016.) Vielä vuonna 2016 turvapaikanhakijoiden määrä oli yli 1,2 miljoonan, mutta vuoteen 2017 tultaessa turvapaikanhakijoiden määrä oli laskenut 600 tuhanteen (Euroopan komissio. Eurostat. Turvapaikkatilastot). Suomi vastaanotti vuonna 2015 yli 32 tuhatta turvapaikanhakijaa, joka oli noin kymmenkertainen, verrattuna neljän edeltävän vuoden määriin. Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden määrä vuonna 2015 oli enemmän, kuin koskaan aikaisemmin, noin kymmenkertainen verrattu edeltäviin neljään vuoteen. (Tilastokeskus. Turvapaikanhakijat ja pakolaiskiintiö 2018.) Turvapaikanhakijoiden hyvin suuri määrä pakotti suomalaiset viranomaiset ja eri sektorien toimijat reagoimaan nopeasti. Hieman myöhemmin alkoi tulla esiin turvapaikkahakemusten käsittelyt, oleskeluluvat ja maasta poistaminen. Tämän seurauksena yhteiskunnallinen ja turvapaikkapolitiikkaan liittyvä keskustelu alkoi käydä yhä kiivaampana. Yhtenä suurena spekulointikohteena ja myös turvapaikan saamisen kriteerinä on vainoaminen alkuperästä tai uskonnollisuudesta johtuen (Maahanmuuttovirasto, Turvapaikka Suomessa 2018).

Turvapaikanhakijoiden uskonnollisuus on avoin kysymys ja siihen liittyy monia oletuksia ja paljon tietämättömyyttä. Yhtenä suurena ilmiönä Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden keskuudessa on ollut uskonnollisuuden muuttuminen ja kristityksi kääntyminen. Ilmiö on nähtävissä ympäri Eurooppa, mutta se vaikuttaa vahvasti myös Suomessa. Tämä ilmiö on herättänyt kysymyksiä ja aiheesta on käyty paljon keskusteltua mediassa. Yhtenä yleisenä keskusteluaiheena on ollut Suomessa kristityksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden turvapaikkapäätös. Maat, joista Suomeen on eniten tullut turvapaikanhakijoita, kristityt elävät rajun vainon keskellä, eikä kristittyä turvapaikanhakijaa lähtökohtaisesti voida näihin maihin palauttaa. Kyseinen keskustelu on erityisesti pyörinyt kristityksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden uskon "aitouden" ympärillä, mutta usein ilman, että turvapaikanhakijaa itseään on kuultu.

Opinnäytetyössämme emme ole vastaamassa kysymykseen koskien kristityksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden uskon aitoutta. Toisaalta, opinnäytetyön ensisijainen tarkoitus on kuulla kristityksi kääntyneitä turvapaikanhakijoita ja antaa heidän itse kertoa tarinansa. Tämän perusteella voi miettiä, mitä kristityksi kääntyminen usein vaatii turvapaikanhakijalta ja kuinka paljon olisi valmis maksamaan uuteen uskontoon kääntymisestä.

Turvapaikanhakijat itsessään eivät ole myöskään homogeeninen ryhmä vaan monitahoinen ja monella tapaa erilainen ryhmä. Turvapaikanhakijoiden uskonnollisuus on samalla tavoin monitahoista. Sosiaalialan ja terveydenhuollon ammattihenkilöt joutuvat jatkuvasti työssään kohtaamaan turvapaikanhakijoita ja eri uskonnon omaavia asiakkaita ja potilaita. Näissä tilanteissa henkilön oikeanlainen kohtaaminen myös uskonnollisen identiteetin tunnistaminen voi olla avain parempaan vuorovaikutukseen ja kestävämpään asiakassuhteeseen. Aivan uudenlaista ymmärrystä voidaan rakentaa asiakkaiden ja ammattilaisten välille, jos ollaan valmiita kohtaamaan ja keskustelemaan avoimesti myös uskonnollisuudesta ja sen vaikutuksesta yksilön toiminnalle. Kristityksi kääntyminen ilmiönä on yhtä lailla ymmärrystä vaativa asia, johon voidaan rakentaa ikkunoita yhdessä turvapaikanhakijoiden kanssa.

Opinnäytetyömme on laadullinen haastattelututkimus. Olemme teemahaastattelun avulla haastatelleet muslimitaustaisia turvapaikanhakijoita, jotka ovat kääntyneet kristityksi Suomessa. Tutkimuksessa tuomme esiin turvapaikanhakijoiden motiiveja kääntyä kristityksi ja kokemuksia sen taustalta. Tutkimuskysymyksenä on: Mitä kokemuksia ja motivoivia tekijöitä liittyy turvapaikanhakijoiden kääntymiseen kristityksi?

Opinnäytetyön ja tutkimuksen yhteistyökumppanina toimi Karkun evankelinen opisto, jonka rooli oli merkittävä haastateltavien löytämisessä. Karkun evankelinen opisto on Suomen luterilaisen evankeliumiyhdistyksen (SLEY) alla toimiva kansanopisto Sastamalassa. Karkun opistolla toimii kesäisin paljon erilaisia kursseja ja ympäri vuoden kotouttamiskoulutusta, aikuisten perusopetusta ja lukioon valmistavaa (LUVA) opetusta ja muulloin opistolla järjestetään lukio - opetusta.

2 TEORIA JA KESKEISET KÄSITTEET

2.1 Islamin ja kristinuskon välinen suhde ja islamin monimuotoisuus

Koraanin suhtautuminen kristittyihin on ambivalenttia. Tämä tulee hyvin esille Kor. 3:110-115, jossa kirjan ihmisistä (usein viitataan kristittyihin ja juutalaisiin) puhutaan kaksijakoisesti, ”osa heistä uskoo, mutta useimmat ovat pahantekijöitä”. Kohdan lopussa puhutaan kirjan ihmisistä, jotka ”yölläkin jalkeilla lukien Jumalan merkkejä ja polvistuen. He uskovat Jumalaan ja viimeiseen päivään, käskevät kohtuulliseen, kieltävät pahasta ja kiirehtivät hyviin tekoihin. He ovat hurskaita. Heidän hyvät tekonsa eivät jää palkitsematta. Jumala tuntee hurskaat.”. Kirjan ihmisiin suhtaudutaan tässä esimerkkijakeessa kaksijakoisesti ja määrittävänä tekijänä näyttää olevan ”usko”, jolla tarkoitetaan monoteismin ja Muhammadin auktoriteetin tunnustamista. Ilman edellä mainittua uskoa, suhtautuminen kristittyihin on lähtökohtaisesti poleemista. (Lindstedt & Nikki 2018, 39.)

Yleisesti islamissa suhtaudutaan hyvin kielteisesti uskosta luopumiseen ja vaihtamiseen. Perinteisesti nähtynä uskosta luopuminen/vaihtaminen nähdään vakavana rikoksena. Selittäviä tekijöitä tästä suhtautumisesta löytyy Koraanista, Haditehista ja Islamin traditioista. (Abdullah Saeed & Hassan Saeed, 2017) Islamin traditio ja kulttuuri selittää omalta osaltaan sen, että monissa islamilaisissa kulttuureissa uskonto nähdään lähtökohtaisesti yhteisöllisenä asiana, jolloin kyseessä on yhteisön vakautta koskeva teko ja yksilön vapaus on toissijainen. (Heidi Hirvonen & Timo Vasko, 2007, 33) Koraanissa islamista luopujan kohtaloon viitataan useissa Koraanin suurissa, kuten suurissa 4 ja 9. Sanoma on suurissa sama, uskosta luopunut tulee rankaista, osassa jopa kuolemalla. (Koraani.) Myös useat Muhammedin perimätietoon pohjautuvat Hadithit puhuvat luopioista ja heidän kohtalostaan, kuten islamissa yleisesti luotettavimpina pidetty Hadith Shahih Bukhari luvussa 84, joka on suomeksi otsikoitu ”Luopioiden kanssa toimiminen”.

Kääntyminen kristityksi tarkoittaa useissa tilanteissa – Suomessakin – vanhan yhteisön ulkopuolelle jäämistä ja joissakin tapauksissa jopa perheen ja suvun

hylkäämistä. Ulkopuolelle jäämistä ja syrjintää saattaa tapahtua myös jo vastaanottokeskuksissa, kuten poliisiammattikorkeakoulun 2016 viharikollisuus raportissa ilmeni. Suomessa 32% kristinuskoa kohtaan kohdistuvista viharikoksista tapahtui vastaanottokeskuksissa, joka oli 144% enemmän kuin vuonna 2015. (Rauta, 2016, 32.)

Nämä tiedot huomioon ottaen on perusteltua sanoa, että uskosta luopuminen on vakava asia muslimiyhteisössä kasvaneelle ihmiselle ja voidaan olettaa, sen vaativan vakavaa harkintaa. Maahanmuuttovirasto korostaa tiedotteessaan - miten kristinuskoon kääntyminen vaikuttaa turvapaikkapäätökseen - sitä, onko tieto kääntymisestä saatettu turvapaikanhakijan kotimaan viranomaisten tietoon. (Maahanmuuttovirasto, 2017.) Tällöin myös turvapaikanhakijan lähtömaassa oleva perhe ja suku saavat tiedon hänen kääntymisestään.

Muslimiteologiien parissa käydään väittelyä, siitä kuinka Koraanista esiin nousevaan kuolemanrangaistukseen uskosta luopuneiden kohdalla tulisi suhtautua. Keskustelu on kärjistetyksi jakautunut Koraanin ja Hadithien muuttumattoman lain puolustajiin ja Koraaniin dynaamisesti ja liberaalisti tulkitsijoiden välille. Koraaniin dynaamisesti ja liberaalisti suhtautuvien ajatus on, että kuolemanrangaistus on vanhanaikainen, ihmisoikeuksia ja Koraanin pääeetosta rikkova ja tämä takia siitä tulisi luopua. (Abdullah Saeed & Hassan Saeed, 2017.)

Islamin sisältä löytyy paljon monitulkintaisuutta ja muslimien redusoiminen yhteen Koraania ja sen muita peruspilareita tulkitsevaan ryhmään ei vastaa todellisuutta. Islam on kannattaja määrältä maailman toiseksi suurin uskonto kristinuskon jälkeen ja odotettavissa on, että Islam tulee tulevaisuudessa menemään kannattaja määrässään kristinuskon ohitse. (Pew Research Center, 2017.) Islamin monitahoisuus on väistämätön tosiasia ja se on pidettävä myös mielessä näistä asioista puhuttaessa.

Islamin monimuotoisuutta oli jo se alkua- ja varhaisvaiheissa ja tämä edelleen näkyy islamissa. Jaakko Hämeen-Anttila kirjoittaa kirjassaan - Islamin monimuotoisuus – varhaisen islamin kehityksestä, jossa hän kuvaa sitä pisaramallilla. Kyseisessä mallissa islamin kehitys nähdään kaksivaiheisena. Ensimmäinen vaihe on Muhammedin aikainen elämä Arabianniemimaalla (610 - 632),

jolloin islam sai sen perustan, mutta jäi keskeneräiseksi. Toinen vaihe alkaa Muhammedin kuoltua, josta alkoi muslimiyhteisön sotilaallinen valloitustoiminta ja leviäminen hyvinkin laajalle maantieteelliselle alueelle. Tämä johti siihen, että ennen pienen yhteisön kuva Muhammedista alkoi hämärtyä ja monitulkintaisuus lisääntyä. Maantieteelliset erot synnyttivät hyvin paljon toisistaan eroavia tulkintoja islamista, jotka elohopeapisaroiden tapaan yhdistyivät suuremmaksi pisaraksi (800), jota alettiin kutsua sunnilaisuudeksi. (Hämeen-Anttila 1998, 20.) Edelleen suurin islamin suuntaus on sunnilaisuus, joka jättää ulkopuolelleen useita eri tulkintoja islamista. Hämeen-Anttila näkeekin, että ortodoksian (sunnilaisuuden) määritelmä on prosessi, joka synnyttää lahkot. Tällöin ”oikeanlaisen” uskonnontulkinnan rajat tehdään ja siitä poikkeavat tulkinnat ovat vääriä. (Hämeen-Anttila 1998, 22-24.) Vaihtoehtoisena mallina pisaramallille on puumalli, jossa islam kehittyi juurista yhdeksi tulkinnan rungoksi, joka myöhemmin jakautui osiksi. Tätä mallia Hämeen-Anttila ei pidä historialliskriittisesti pätevänä. (Hämeen-Anttila 1998, 22-24.)

Islamilaista monimuotoisuutta kuvaa myös hyvin kaksi islamin nykyistä fundamentalismin muotoa – nämä ovat Koraani-fundamentalismi ja Sunna-fundamentalismi. Fundamentalismilla tarkoitetaan yleisesti pyrkimystä palata perustuksiin – fundamentteihin -, jotka klassisessa islamissa ovat Koraani ja sunna. Koraani on islamin pyhä kirja, joka koostuu profeetta Muhammadin saamista ilmestyksistä. Islamilaisen käsityksen mukaan Koraani on Jumalan puhetta ja on ollut aina olemassa. (Hämeen-Anttila 2001, 19.) Sunna on Haditheista peräisin olevaa tietoa profeetta Muhammadin elämäntavasta ja se toimii esimerkkinä kaikille muslimille. (Hämeen-Anttila 2001, 28.)

Koraani-fundamentalismi kehittyi 1900-luvun alussa. Tällöin Hadith-kokoelmien tieteellistä ja historiallista paikkansapitävyyttä alettiin kyseenalaistaa, joka puolestaan asetti myös sunnan vaakalaudalle. Koraania tulkittaessa sunna toimi keskeisenä tulkinnanavaimena, sillä itsenäisenä Koraani harvoin asettaa selviä käskyjä/kieltoja. Klassisenopin mukaan Koraanin oikea tulkitseminen tarvitsee sunnaa rinnalleen. Koraani-fundamentalistit asettuivat vastustamaan tätä ajatusta, jossa sunna oli usein Koraanin yläpuolella. He halusivat kääntää tämän päinvastoin. Koraani-fundamentalistien mukaan sunna kyllä toimii sitovana auktoriteettina, mutta Muhammadin kuoltua, selvää tietoa

sunnasta ei ole, eikä sunna voi toimia Koraanin yläpuolella. Koraanin ”vapauttua” sunnasta avautuu se laajemmalle ja monimuotoisemmalle yhteiskunnalliselle tulkinnalle. Tämä merkitsi entistä ajassa elävää dynaamisempaa islamia, jota erityisesti kannatetaan liberaaleissa länsimaissa. Koraani-fundamentalismissa islam elää ja mukautuu ajan haasteiden mukaan. (Hämeen-Anttila 2001, 242 - 245)

Sunna-fundamentalismissa Koraanin tulkinta on jo useimmissa kohdissa jo tehty. Sunna selittää Koraania ja molempien lähteenä on jumala, eivätkä nämä kaksi voi olla keskenään ristiriidassa. Sellaisenaan sunna on lähes kaikissa yhteiskunnallisissa asioissa hyvin järjestelmällinen ja tarkka järjestelmä ja sai tämän kaltaisen muotonsa jo keskiajalla, eikä se mukaudu dynaamisesti muuttuviin olosuhteisiin. Hämeen-Anttila kuvaa Koraani- ja sunnafundamentalismia toistensa peilikuvina. Koraani-fundamentalismi jättää tulkinnan vapaaksi ja dynaamiseksi ja antaa islamin monimuotoisuuden kukoistaa, kun taas sunna-fundamentalismi tukeutuu samaan ilmoitukseen, mutta jo valmiina muuttumattomana tulkintana. (Hämeen-Anttila 2001, 245 - 248.)

2.2 Identiteetin muuttuminen ja uskonnollinen kääntyminen

Identiteetin muodostumisesta on esitetty useita teorioita ja useat eri tutkijat ovat esittäneet lukuisia eri malleja havainnollistamaan sitä. Meidän työmme kannalta relevanttia on kuitenkin pohtia uskonnon ja identiteetin muodostumisen välistä suhdetta. Voimme kysyä vaikuttaako uskonnollisuus tai hengellisyys identiteettiin tai muuttaako se sitä? Turvapaikanhakijoiden kääntyminen tarkoittaa yksilön kulttuuri - identiteetin ja hengellisen elämän totaalista muutosta. Leif Gunnar Engedal on artikkelissaan esittänyt yhteyden uskonnollisuuden ja identiteetin muodostumisen välillä. Engedal (2006, 53) korostaa, että toimivan identiteetin muodostamisessa ja uskonnollisuudessa on selkeitä päällekkäisiä alueita (areas of common concern). Engedal on artikkelissaan esittänyt teoreettisen mallin identiteetin muodostumisesta, jonka hän on jakanut neljään eri ulottuvuuteen. Engedalin mukaan päällekkäiset alueet ovat erityisesti sosio - kulttuuriseen (socio - cultural) ja eksistentiaalisen (existential)

ulottuvuuden alueilla. Engedalin mukaan identiteetin muodostuminen ja uskonnollisuus vaativat vuorovaikutusta sosiaalisten ja ideologisten yhteisöjen sekä moraalisten ja kulttuuristen perinteiden kanssa. Tällöin vuorovaikutus koskettaa kahta ylempänä mainittua aluetta. (Engedal 2006, 53).

Turvapaikanhakijoiden kulttuuri - identiteetti ja uskonto ovat muutoksessa. Heidän aiempi elämänpiiri on rakentunut tietyille kulttuurisille ja uskonnollisille normeille jotka ovat nyt muuttuneet. Engedal korostaa niin ikään kiinteää yhteyttä kulttuuriperinteeseen ja sosiaalisiin prosesseihin sekä identiteetin muodostumisen että uskonnollisuuden kannalta. (Engedal 2006, 54.) Muutos tarkoittaa tämän yhteyden rikkoontumista ja uudelleenmäärittelyn tarvetta. Vanhan tilalle on tultava jotakin uutta. Engedalin (2006, 54) mukaan eri ulottuvuuksien muuttuessa muuttuvat myös identiteetin muodostumisen ja uskonnollisen merkittävyyden etsimisen prosessit. Tämän teorian mukaan voidaan nähdä yhteys uskonnollisuuden muuttumisen ja identiteetin välillä. Turvapaikanhakijat ovat kokemassa tätä samaa muutosta kääntyessään kristityiksi. Engedalin teoria puhuu isommasta yhteiskunnallisesta muutoksesta, mutta siinä havaittava ilmiö tapahtuu nopeammalla aikajänteellä turvapaikanhakijoiden elämässä. Vanhan kulttuurin ja uskonnon jäädessä kriisiin on tarve muodostaa uutta identiteettiä ja etsiä omalle olemukselle uskonnollista merkittävyyttä. Engedalin teoriaan sisältyy myös näkemys siitä miten nopeutuva kulttuurinen siirtymäprosessi (process of cultural transition) voi johtaa yksilötasolla kriisiin oman identiteetin kannalta (Engedal 2006, 54).

Perinteisesti akkulturaatiolla tarkoitetaan ilmiötä, jossa kulttuurin edustaja on välittömässä yhteydessä toisen kulttuurin edustajan kanssa niin, että kulttuuriset piirteet muuttuvat joko molemmissa tai toisessa. (Tuuli Anna Mähönen & Inga Jasinskaja – Lahti 2013, 254). Tutkimassamme ilmiössä suoraan on havaittavissa turvapaikanhakijoiden akkulturaatio kohti Suomalaista kulttuuria. Täysin yksisuuntaisena turvapaikanhakijoiden akkulturaatiota ei kuitenkaan voi mitenkään pitää. Kun pohditaan esimerkiksi turvapaikanhakijoiden sijoittumista Suomalaisiin seurakuntiin, ovat seurakunnat pakotettuja oman toimintansa muovaamiseen. Samaa ilmiötä voitaneen havaita muissakin yhteisöissä ja ryhmissä, joihin turvapaikanhakijat hakeutuvat. Heidän toimintansa takuulla

tulee muokkaamaan myös Suomalaista kulttuuria ainakin yhteisöjen kontekstissa.

Akkulturaation käsite kuvaa laajempaa kulttuurista sopeutumista ja sen laajuuden takia sitä ei voi suoraan yhdistää ilmiöömme, mutta uskonnon osa kulttuurisena tekijänä on kiistämätön. Uskonnon merkitystä yksilölle ja yksilön edustamalle yhteisölle ei myöskään tule jättää huomioimatta. Tutkimuksemme kohderyhmän jäsenet ovat kaikki aiemmalta uskonnolliselta vakaumukseltaan islaminuskoisia, jolloin uskonnolla on täysin erilainen merkitys yksilölle ja yhteisölle kuin me uskonnon ymmärrämme. Huomionarvoista lienee myös fakta yhteiskuntien erilaisuudesta meidän ja turvapaikanhakijoiden välillä. Turvapaikanhakijat tulevat maista, joissa yhteiskuntaa normittavat uskonnolliset säädökset. Uskonnollisen vakaumuksen muutos tarkoittaa tällöin myös elämäntavassa tapahtuvaa isoa muutosta. Tarkastelemamme ilmiö käsittelee huomattavaa kulttuurista muutosta. Karkeasti ottaen aiemmin toisen uskonnon edustaja kääntyy kristityksi. Tällöin kyseessä on huomattava muutos sekä yksilöllisesti, että yksilön aiemmin edustaman etnisen ryhmän kannalta. Ilmiö sivuaa myös tällöin sosiaalipsykologiaa ja siihen liittyvää akkulturaatiota.

Puhuttaessa yksilön identiteetistä tulemme etnisen identiteetin käsitteeseen, joka on Mähösen ja Jasinkaja-Lahden mukaan yksi akkulturaation keskeisimpiä käsitteitä (Mähösen & Jasinkaja – Lahti 2013, 255). Etninen identiteetti tarkoittaa lyhyesti yksilön subjektiivista tunnetta kuulua johonkin tiettyyn etniseen ryhmään. Etnisen identiteetin muodostumiseen vaikuttavat monet tekijät ja sen rakentuminen on varsinkin turvapaikanhakijalle iso prosessi. Mähösen ja Jasinkaja – Lahti (2013, 256 – 257) puhuvat myös etnisen ja kansallisen identiteetin välisestä mahdollisesta ristiriidasta, mikäli valtaväestön asenteet tai suhtautuminen heihin on negatiivista. Mikäli turvapaikanhakija onnistuu rakentamaan oman etnisen identiteettinsä niin, että se on tasapainossa valtaväestön kulttuurin kanssa, on hyvinvointi usein helpompaa. Tällöin voidaan puhua myös hybridi – identiteetistä. (Mähösen & Jasinskaja – Lahti 2013, 257) Tutkimuksemme kohdehenkilöt ovat edelleen turvapaikkaprosessissa, joten uusi etninen identiteetti on vasta muovautumassa ja akkulturaatio vasta alussa.

Uskonnollinen kääntyminen on tutkimuksessamme hyvin merkittävä termi. Termi on hyvin haastava ja moniulotteinen, joten sen yksiselitteinen määrittelyminen ei ole asianmukaista. Tutkimuksemme tulosten ja haastateltavien kokemusten paremman ymmärtämisen takia esittelemme hiukan uskonnollisesta kääntymisestä tehtyä tutkimusta Heli Karjalaisen (2011) pro gradun kautta, jossa hän on tehnyt siitä hyvin laajaan esillepanon.

Uskonnollinen kääntyminen nähdään hyvin voimakkaana ja subjektiivisena kokemuksena, jolla on vaikutus kaikkeen ympärillä olevaan niin, että niiden on muotouduttava uudelleen. Kääntyminen voi olla, joko äkillinen tai vähitellen tapahtuva prosessi, jota aiemmin yksilö on käynyt läpi kriisitilan. Tämän seurauksena yksilön pyrkimys on löytää entistä eheytyneempi minuus. Uskonnollisessa kääntymyksessä aiemmat elämää ohjaavat päämäärät vaihtuvat, jonka seurauksena on minuuden haastava kriisitila. Muutos nähdään positiivisena verrattuna aikaisempaan, koska yksilö kokee saaneensa paremman ymmärryksen uskonnollisista realiteeteista. (James 1981, 151 – 153.)

Uskonnollisessa kääntymyksessä on kyse kokonaisvaltaisesta muutoksesta, joka vaikuttaa syvästi yksilön identiteettiin ja myös ympäröivään yhteisöön. Kääntymisessä on myös kyse maailmankuvan vaihtumisesta toiseen. Maailmankuvan muutoksessa on kyse syvästä identiteettiin vaikuttavasta tekijästä, joka ohjaa yksilön ajattelua, asenteita ja päämääriä. (Karjalainen 2011, 4.) Uskonnollisessa kääntymisessä kyse on myös merkitysjärjestelmän vaihtumisesta. Merkitysjärjestelmä on yksilön tapa luoda asioille merkityksiä, johon kuuluu muun muassa käsityksiä ylluonnollisesta, päämääriä ja elämässä tavoiteltavia asioita – kaikilla näillä on vaikutus yksilön identiteettiin. Merkitysjärjestelmän muutoksessa taustalta aina löytyy jokin sen alulle pannut vaikutte. Tämä saa epäilemään ja arvioimaan vanhaa merkitysjärjestelmää. Vanhan merkitysjärjestelmän muutos on aina kognitiivisesti ja emotionaalisesti haastava prosessi, kun yksilö pyrkii ratkaisemaan merkitysjärjestelmien välistä ristiriitaa. Prosessi loppuu, kun yksilö on päätenyt vaihtamaan merkitysjärjestelmää selvästi toiseen. (Paloutzian 2005, 335 – 337.)

Kansainvälisesti uskonnollista kääntymystä itsessään on tutkittu ainakin sosiologian, psykologian ja uskontotieteen saralla. Kansainvälisesti uskonnollista

kääntymystä on tutkittu paljon ja Vuonna 2014 ilmestynyt Oxford handbook of religious conversion esittelee laajasti eri teorioita eri tutkijoilta. Samassa teoksessa esitetään myös katsaus uskonnollisen kääntymisen tutkimukseen, joka on aloitettu jo 1900 - luvun alussa. (Rambo & Farhadian 2014, 4 - 9). Uskonnollisesta kääntymisestä on näin ollen olemassa useita teorioita ja määrittelyitä, mutta yhtäläisyyksiä useissa teorioissa on siinä, että se nähdään yksilö koskevana kognitiivisena kriisinä, jolla on vaikutusta hänen identiteettiinsä (yksilönä ja yhteisön jäsenenä) ja käsitykseen ympäröivästä maailmasta.

2.3 Kokemus ja motiivi

Tässä tutkimuksessa ymmärrämme motiivin vaikuttimena tai syynä, joka ohjaa yksilöä kohti tiettyä päämäärää. Motiivit voidaan luokitella useilla eri tavoilla ja niitä on tiedostettuja ja tiedostamattomia (Kalliopuska 2005, 130). Tutkimuksessa emme erottele motiiveja tarkemmin esimerkiksi psyykkisiin tai fyysisiin motiiveihin. Tutkimuksessa esiin tulleet motiivit ovat tiedostettuja ja haastateltavien itse esiin tuomia. Tästä syystä tutkimme siis turvapaikanhakijoiden tiedostettuja motiiveja. Tutkimuksessa haastateltavien päämääränä, jonka taustalla olevia motiiveja haluamme tutkia, on kristityksi kääntyminen.

Kokemusta on haastava määritellä yksiselitteisesti ja kokemusta on hahmoteltu ja tutkittu monesta näkökulmasta käsin. "Kokemus" - käsitettä käytetään arkikielessä varsin laajasti ja sille voidaan antaa useita eri merkityksiä. Jussi Kotkavirta (2002) antaa yhden selityksen kokemukselle hetkellisten elämysten kautta. Kotkavirran mukaan kokemus voi olla hetkellinen elämys, joka on erityisen merkityksellinen tai mieleenpainuva. Näillä hetkellisillä, mutta voimakkailla elämyksillä saattaa olla vaikutus myös henkilön identiteettiin. Joskus identiteetin muutos saattaa olla jyrkkä ja voidaan puhua käännteentekevistä kokemuksista. (Kotkavirta 2002, 16.) Kotkavirran käsitteenmäärittely nojaa vahvasti filosofiaan ja saa myös perusteluita erilaisista filosofisista argumenteista. Pidemmälle filosofiseen päättelyyn "kokemus" - käsitteestä emme tässä kohdalla halua mennä, vaan tarkentaa minkälaisesta käsitteestä on tutkimuksemme kannalta kyse. Tässä tutkimuksessa ymmärrämme kokemuksen sellaisena ta-

pahtumana, jolla on ollut vaikutusta haastateltavan elämään. Kotkavirran määritelmä kuvaa kokemusta juuri sellaisena tapahtumana, jonka haastattelemamme henkilöt ovat kokeneet. Siksi hyödynnämme tätä Kotkavirran kokemus - käsitteen määritelmää myös tässä tutkimuksessa.

Kokemuksen tutkiminen ei ole yksiselitteistä ja siksi kokemus - termiä on hieinan laajennettava. Perttula (2011) kuvaa tutkittavaa kokemusta eläväksi kokemukseksi. Perttulan mukaan kokemusta tutkivalle henkilölle on ensisijaista löytää kiinnostus tutkittavaa kokemusta kohtaan ja sen jälkeen henkilöt, joiden elämäntilanteeseen sisältyy aihe, josta syntyvistä kokemuksista tutkija on ensisijaisesti kiinnostunut. (Perttula 2011, 136.) Myöhemmin samassa artikkelissa Perttula toteaa, ettei kokemus ole empiirisesti tutkittavissa, jos kokemusta ei jollain tavalla kuvata (Perttula 2011, 140). Perttulan tekstistä huomataan tutkimuksemme kannalta oleellisia asioita. Haastattelemamme henkilöt ovat käyneet läpi tietyn kokemuksen, jota me haluamme tutkia. Tutkimuksemme kohde on heidän todellisuudestaan tuleva elävä kokemus. Kuten kaikkien oma elämä muutenkin, on kokemuskin aina henkilökohtainen. Henkilökohtaisuuden takia on haastateltavan itse haluttava kertoa kokemuksistaan tutkijalle, eli meille. Eettisesti enintään mitä tutkija voi tehdä onkin välittää haastateltaville tieto siitä, miksi heidän kokemuksensa on tutkimisen arvoinen ja arvokas (Perttula 2011, 137). Kokemusta ei myöskään voida olettaa ennalta. Tutkija on sen varassa mitä tutkimuksessa tulee esiin. Vaikka jonkinlainen pohjaymmärrys asiasta olisi, ei toisen elämäkokemusta voi mitenkään määrittää ennalta. (Perttula 2011, 137). Siksi on tärkeää antaa, meidän tapauksessa, haastateltavan kertoa vapaasti omasta kokemuksestaan niin kuin hänelle sopii ja niissä raameissa, jotka hänestä tuntuvat sopivilta.

2.4 Keskustelu turvapaikanhakijoiden ihmisoikeuksista

Suomea koskevassa YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisessa määräaikatarkastelussa (3.5.2017) Suomen ekumeeninen neuvosto toimii yhtenä asiantuntijatahoista, joilta ulkoministeriö pyysi lausuntoa. Tässä lausunnossa

SEN (Suomen ekumeeninen neuvosto) aloittaa YK:n ihmisoikeuksien julistuksen 18. artiklasta, jossa jokaiselle ihmiselle taataan oikeus ajatuksen, oman tunnon ja uskonnon vapauteen. Artikla myös takaa jokaiselle ihmiselle oikeuden uskonnon vaihtamiseen. (Suomen ekumeeninen neuvosto 2017.) Kyseinen artikla on hyvin keskeinen SEN ensimmäisessä suosituksessa, joka on ”Turvapaikanhakijoiden uskonnon tai vakaumuksen vapauden turvaaminen”. SEN on hyvin tietoinen Suomessa uskontoaan vaihtaneiden turvapaikanhakijoiden tilanteesta. Suomessa useiden turvapaikanhakijoiden YK:n ihmisoikeusjulistuksen takaama uskonnonvapaus (YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 18.artikla) on hataralla pinnalla.

Suomen uskonnonvapaus on kohdannut uusia haasteita jatkuvan ja lisääntyvän moniarvoistumisen ja monikulttuurisuuden myötä. Erityisesti uskostaan luopuneiden turvapaikanhakijoiden kohdalla tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu ei toteudu. Suuria haasteita kyseinen ryhmä kohtaa erityisesti vastaanottokeskuksissa, joissa he kokevat uskonnon harjoittamisesta johtuvaa häirintää alkuperäisen uskontonsa edustajien taholta. Suosituksessaan SEN kehottaa vastaanottokeskuksia turvaamaan jokaisen niissä asuvan uskonnonvapaus niin, että se olisi turvattua ja yhdenvertaista jokaisessa Suomen vastaanottokeskuksessa. (Suomen ekumeeninen neuvosto 2017.) Suomen turvapaikanhakijoiden uskonnonvapautta haastaa myös viranomaisten uskonnonlukutaidon puute, jonka seurauksena turvapaikanhakijoita on palautettu maihin, joissa uskonnon vaihtaminen merkitsee turvallisuusriskiä ja jopa hengenvaaraa. (Suomen ekumeeninen neuvosto 2017.)

2.5 Turvapaikkaprosessi ja turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä työ

Turvapaikan hakuprosessi alkaa hakijan maahantulosta ja viranomaiselle ilmoittautumisesta, joka tapahtuu poliisille, rajanviranomaiselle tai tullinviranomaiselle ilmoittautumisella. Turvapaikkahakemus tehdään henkilökohtaisesti viranomaisen luona ja siihen tulee kirjata mahdollisimman tarkasti perusteet turvapaikan saamiseen. Turvapaikka perusteita on muun muassa henkilön alkuperä, uskonto, kansallisuus yhteiskunnallinen ryhmä tai mielipide, jonka ta-

kia henkilö on joutunut uhatuksi omassa kotimaassaan. Lisäksi maahanmuuttoviraston tulee todeta hakijan lähtömaa turvattomaksi. (Maahanmuuttovirasto 2018, Turvapaikka Suomesta.)

Turvapaikkahakemuksen jälkeen hakijalle myönnetään oikeus Suomessa oleskeluun. Oleskeluoikeus kestää hakemuksen käsittelynajan - tällöin hakijalla ei ole oikeutta matkustaa Suomen ulkopuolelle. Vierailu Suomen ulkopuolella voi johtaa turvapaikkahakemuksen mitätöimiseen. (Maahanmuuttovirasto 2018, Turvapaikka Suomesta.)

Hakemuksen käsittelyaikana hakija voi asua vastaanottokeskuksessa tai vapaavalintaisesti muualla, kuin vastaanottokeskuksessa. Tällöin hänen tulee maksaa asumiskustannukset. Hakemusten käsittelyaika saattaa kestää useita kuukausia, riippuen käsiteltävien hakemusten määrästä. Prosessinaikana hakija tullaan kutsumaan turvapaikkapuhutteluun, jonka tarkoituksena on selvittää, onko turvapaikan myöntäminen hakemuksen perusteiden perusteella oikeutettua vai myönnetäänkö hakijalle oleskelulupa jonkin muun suojelun tarpeen perusteella. (Maahanmuuttovirasto 2018, Turvapaikka Suomesta.)

Puhuttelun jälkeen hakija jää odottamaan turvapaikkapäätöstä, jonka johdosta hän voi saada joko myönteisen päätöksen, jolloin hän saa oleskella Suomessa. Vastavuoroisesti päätös voi olla kielteinen, jolloin hänellä ei ole oikeutta oleskella Suomessa. Maahanmuuttovirasto päätyy kielteiseen päätökseen silloin, jos se ei näe hakijan turvapaikkaperusteita perustelluiksi. Yleisesti kielteisen päätöksen yhteydessä tehdään samalla käännytyspäätös. (Maahanmuuttovirasto 2018, Turvapaikka Suomesta.)

Turvapaikanhakija voi valittaa kielteisestä päätöksestä hallinto-oikeuteen määräajan aikana. Jos valitusta ei tehdä määräajan aikana on kielteinen päätös silloin lainvoimainen. Ajoissa tehdyt valitukset päätyvät hallinto-oikeuteen, jossa tehdään päätös siitä, hylätäänkö valitus vai kumotaanko maahanmuuttoviraston päätös, jolloin turvapaikkahakemus joutuu uudelleen käsiteltäväksi. Tilanteessa jossa hallinto-oikeus hylkää valituksen, turvapaikanhakija voi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos valituslupa on myönnetty. (Maahanmuuttovirasto 2018, Turvapaikka Suomesta.)

Kielteisen päätöksen saanut turvapaikanhakija voi vielä tehdä uuden turvapaikkahakemuksen päätöksen jälkeen tai edellisen hakemuksen valitusvaiheessa. Tämä on erityisesti tutkimuksemme kannalta kiinnostavaa, sillä jos toisessa turvapaikkahakemuksessa ei ole uusia perusteita turvapaikalle, hakemuksen käsittelyaika on useissa tapauksissa huomattavasti nopeampi ja edellisen hakemuksen päätös pysyy. Aiheemme kannalta tämä on mielenkiintoista, sillä kristityksi kääntyminen Suomessa on aina uusi turvapaikka peruste, jolloin uuden turvapaikka hakemuksen tekeminen on hyvin yleistä kyseisissä tapauksissa. (Maahanmuuttovirasto 2018, Turvapaikka Suomesta.)

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko tekee aktiivista monikulttuurista työtä auttaen ja tukien Suomeen tulevia maahanmuuttajia ja turvapaikanhakijoita. Työ toteutuu Suomen seurakunnissa seurakuntakohtaisesti kirkkolain asettamien rajojen sisällä. Kirkkohallitus tukee Suomen Evankelis-luterilaisia seurakuntia tarjoamalla konsultaatioapua, koulutusta ja hyviä käytäntöjä (Sakasti. Kirkon työ maahanmuuttajien parissa). Seurakuntien monikulttuurinen työ pyrkii edistämään suomeen tulleen maahanmuuttajan kotoutumista ja helpottamaan hänen pääsyään osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja kirkkoa (Sakasti. Kirkon työ maahanmuuttajien parissa). Suomen Evankelis-luterilaiset seurakunnat osallistuivat myös aktiivisesti tukemaan paikallisia vastaanottokeskuksia, kun turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi vuonna 2015. Seurakunnat toimivat muun muassa aktiivisesti yhteistyössä vastaanottokeskusten kanssa tarjoamalla virkistysohjelmaa turvapaikanhakijoille (Sakasti. kirkon työ maahanmuuttajien parissa).

Kirkon tutkimuskeskus toteutti myös tutkimuksen Suomen Evankelis-luterilaisen seurakuntien parissa, jossa kysyttiin, miten Suomen eri seurakunnat toteuttivat auttamistyötä 2015 pakolaisten parissa. Yli puolet kyselyyn vastanneista seurakunnista (409) toteuttivat tavara- ja vaatelahjoituksia, sekä keräsivät ylimääräisiä kolehteja turvapaikanhakijoille. Yhdeksän prosenttia vastanneista seurakunnista antoivat tilojaan käyttöön hätämajoitukseen. Monin muinkin keinoin seurakunnat osallistuivat turvapaikanhakijoiden auttamiseen (Kirkon tutkimuskeskus 2017). Vuonna 2017 julkaistu Diakonia-ammattikorke-

koulun opiskelijoiden ja lehtoreiden toteuttama tutkimus seurakuntien tekemästä turvapaikkatyöstä. Tutkimuksessa on haastateltu työntekijöitä ja kartoitettu eri seurakuntien toimintamalleja (Ulla Siirto & Hanna Niemi 2017). Näemme siis, että Suomen Evankelis-luterilaiset seurakunnat ovat olleet hyvin aktiivisia auttaessa ja toteuttaessa monikulttuurista auttamistyötä Suomessa.

Nykyiseen ilmiöön, jossa turvapaikanhakijat ovat osoittaneet halunsa tulla osaksi kristillistä kirkkoa, Suomen Evankelis-luterilainen kirkko on ollut aktiivisesti mukana ja osoittanut halunsa olla siitä osallisena. Monissa seurakunnissa on järjestetty kaste- ja rippikouluopetusta halukkaille turvapaikanhakijoille ja tehty samalla selväksi, että vaikuttaminen turvapaikkapäätökseen ei ole syy kristinuskoon kääntymiseen (YLE uutiset, 2017).

Sosiaalialan tekemä turvapaikkatyö tapahtuu lähtökohtaisesti vastaanottokeskuksen ympärillä. Vastaanottokeskuksissa turvapaikanhakijoille järjestetään majoitus, käyttöraha, välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut, tulkkipalvelut ja työ- ja opintotoiminta. Useimmissa vastaanottokeskuksissa järjestetään myös ateriapalvelut. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018, Turvapaikanhakijoiden sosiaaliturva ja palvelut Suomessa.) Vastaanottokeskuksissa turvapaikanhakijoita autetaan ymmärtämään Suomea -sen kulttuuria ja ihmisiä. Lisäksi vastaanottokeskuksissa työntekijät auttavat ja tukevat turvapaikanhakijoita läpi turvapaikkaprosessin.

Turvapaikanhakija ei ole oikeutettu Suomen sosiaaliturvaan. Tämä tarkoittaa, että turvapaikanhakija ei ole oikeutettu Kelan etuuksiin. Heille maksetaan käyttörahaa, joka kattaa elämiseen tarkoitetut välttämättömät kulut. Käyttörahaa maksetaan niin kauan, kuin turvapaikkaprosessi ja sen päätös kestää. (Info pankki 2018, Suomen sosiaaliturva.)

Täysi-ikäisellä turvapaikanhakijalla on rajattu oikeus sosiaali- ja terveyspalveluihin. Alaikäisellä hakijalla on oikeus samoihin palveluihin, kuin kuntalaisella. Turvapaikanhakijan saapuessa vastaanottokeskukseen hänelle tehdään terveystarkastus, jossa arvioidaan heidän terveydentilansa ja välttämättömät terveyspalvelut. Aikuisella turvapaikanhakijalla on oikeus kiireelliseen terveydenhoitoon. Vastaavanlainen arviointi tehdään sosiaalihuollon ammattilaisen

kanssa, joka arvioi välttämättömät sosiaalipalvelut. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018, Turvapaikanhakijoiden sosiaaliturva ja palvelut Suomessa.)

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

3.1 Puolistrukturoitu teemahaastattelu

Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä käytimme puolistrukturoitua haastattelua. Tämä tarkoittaa, että olimme tehneet haastattelurungon (Liite 1.), johon listasimme aiheet ja teemat, mitä halusimme käsitellä jokaisen haastattelun aikana. Kysymysten ja teemojen järjestys ei kuitenkaan ollut pysyvä. Merkittävä ero puolistrukturoidun ja strukturoidun haastattelun välillä on juuri tämä – haastattelun kysymysten asettelu on riippuvainen haastateltavasta, eikä vastauksia ole sidottu vastausvaihtoehtoihin. Puolistrukturoituun haastatteluun päädyimme aiheen monitahoisuuden takia. Haastateltavien kokemukset tutkimastamme aiheesta ovat monitahoisia ja tällöin ei samanlaisilla kysymyksillä voida tavoittaa yksilöllisiä kokemuksia ja motiiveja. Tärkeää puolistrukturoidussa haastattelussa on haastateltavan mahdollisuus vastata kysymykseen omin sanoin, riippumatta haastattelijan asettamista vastausvaihtoehdoista. Tämän vapauden ansiosta pystyimme saamaan selville juuri elettyjä kokemuksia ja niiden vaikutuksia kristityksi kääntymiseen. Lisäksi haastattelurungon kysymykset ja aiheet olivat kaikille samat, mutta kysymysten sanamuodot vaihtelivat jokaisen haastateltavan kohdalla. (Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2010, 47.)

Tarkemmin tutkimuksen haastattelumenetelmänä käytimme teemahaastattelua, joka on tyypillinen puolistrukturoitu tiedonkeruumenetelmä. Teemahaastattelun haastattelurungossa ei varsinaisesti käytetä kysymyksiä, vaan niiden sijaan runko rakentuu tutkittavasta ilmiöstä nousevista teemoista, joista haastattelun aikana on tarkoitus keskustella. Valitsimme teemahaastattelun sen keveyden ja muunneltavuuden takia. Tutkimme ilmiötä, jota jokainen haastateltava kuvaa omista lähtökohdistaan käsin. Tällöin ei voida asettaa tiukkoja hypoteeseja, jotka ohjaavat tarkkaan haastattelussa kysyttäviä asioita, vaan haastattelun aikana liikutaan ilmiön eli teemahaastattelun teemojen sisällä ja haastateltavan kokemukset ja motiivit luovat omanlaisensa lähestymiskulman kussakin haastattelussa. Teemakysymysten laatiminen vaatii tutkijalta kevyttä ennakkokäsitystä tutkittavasta ilmiöstä, jotta hän kykenee valitsemaan ilmiön

kannalta keskeiset teemat keskustelulle (Kananen, Jorma 2014, 77). Teema-haastattelun vahvuus, ja heikkous, piilee juuri keskustelussa ja sen puolistrukturoidussa vapaudessa. Se vapauttaa haastateltavan haastattelijan ilmiön tulkinnasta ja mahdollistaa haastateltavan äänen oikeudenmukaisen tulkinnan niin, että se vastaa hänen käsitystään ilmiöstä. (Hirsjärvi & Hurme, 2010, 48.) Haastattelun aikana vuorovaikutus on lähellä keskustelua, jossa keskustelu etenee haastateltavan ehdoilla ja keskustelun pääpaino on hänellä. Haastattelijan rooli haastattelun aikana on pitää keskustelu aihealueen sisällä ja kysyä tarkentavia kysymyksiä, joita haastateltavan vastaukset synnyttävät. (Kananen, 2014, 76.) Luontevaa teemahaastattelulle on myös miettiä mahdollisia lisäkysymyksiä. Tietenkään kaikkia mahdollisia lisäkysymyksiin ei voi valmistautua, eikä pyrkimys siihen ole muutenkaan tavoiteltavaa teemahaastattelun luonteen kannalta.

Teemahaastattelu alkaa usein tutkittavan ilmiön kannalta yleiseltä tasolta, josta lähdetään syvenemään ilmiöön teemakysymys kerrallaan (Kananen, 2014, 77). Tutkimamme ilmiön tarkastelu vaati haastatteluissa tietynlaista etenemistä. Emme voineet suoraan hypätä tarkastelemaan syviä kokemuksia ja "tunkea" haastateltavan pään sisään. Haastattelussa tuli edetä asia kerrallaan ja syventyä aina yhteen teemaan tarkentavien kysymysten avulla. Teemahaastattelu sopi metodologisesti myös tämän takia tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi. Teemahaastattelua voi verrata sipulin kuorintaan, jossa ilmiön ydin löytyy keskeltä. Luotettavuuden kannalta on perusteltua aloittaa keskustelu ennemmin ilmiön yleiseltä tasolta, kuin aloittaa keskustelu ilmiön ytimestä. Luottamus syntyy vuorovaikutuksessa ja tätä luonnollisesti tapahtuu haastattelun kuluessa. Lisäksi ilmiön ytimen kysymykset ovat usein yksityiskohtaisempia ja henkilökohtaisempia, jolloin luotettavien vastausten saaminen vaatii haastateltavan ja haastattelijan välistä luottamusta. (Kananen, 2014, 77.)

Keskeisimmät haasteet teemahaastattelussa liittyvät haastattelussa saadun tiedon luotettavuuteen. Tieto voi "saastua" monella eri tavalla. Yksi merkittävimpiä asioita, jonka haastattelijan tulee huomioida ja pyrkiä välttämään on haastateltavan johdattelu. Haastateltavan johdattelu tapahtuu usein silloin,

kun haastattelijalla on vahvat ennakko-odotukset ja käsitykset tulevista tulokista. Haastateltava saattaa lähteä tietämättäänkin johdattelemaan haastateltavaa siihen suuntaan, että se toteuttaa enemmän haastattelijan omia ennakkoletuksia. Tätä voi tapahtua kysymysten asettelulla ja sillä miten kysymyksiä kysyy, esimerkiksi yleispätevät kysymykset tuottavat usein yleispäteviä vastauksia. Johdattelua voi myös tapahtua vuorovaikutuksessa. Haastattelutilanteessa haastattelijan tulee pyrkiä olemaan mahdollisimman neutraali eleiden ja reagoinnin suhteen – Haastattelija ei saa palkita/rangaista haastateltavaa edes eleillä. Haastattelija saattaa eleiden perusteella huomata haastattelijan tykkäävän erityisesti tietynlaisista vastauksista, jonka jälkeen hän pyrkii vastaamaan sen mukaan. (Kananen, 2014, 84 - 85.)

Täydellistä objektiivisuutta ja johdattelun nollatoleranssia ei voida koskaan täysin saavuttaa. Johdattelua tulee tapahtumaan, kun kyseessä on ihmisten välinen vuorovaikutustilanne. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö sitä voisi pyrkiä minimoimaan. Ensimmäinen askel on omien ennakkoluulojen ja oletusten tiedostaminen ja niiden kirjaaminen ylös. Toinen askel on johdattelun tietoinen välttäminen. Konkretian tasolla tämä voi tapahtua haastattelutilanteessa esitetyissä kysymyksissä. Avointenkysymysten suosiminen dikotomisten kysymysten yli on tässä yksi hyvä ja toimiva keino. (Kananen, 2014, 80 - 87.)

Teemahaastattelulle tyypillisen haasteen tuo myös kieli ja sen käyttö. Mainittakoon, että kielen käyttö ei ole vain ongelma teemahaastattelussa, mutta se tuo erityisiä haasteita puolistrukturoidun luonteensa takia. Täysin strukturoiduissa haastatteluissa kieli ei aseta niin suurta haastetta, mutta näissäkin kieli ja sen ymmärtäminen tuovat haasteita. Kun haastattelusta vähennetään struktuuria, lisääntyy tällöin myös kielen ymmärtämisen haasteet. Kielen käyttö vuorovaikutuksessa on niin sanottua kielipeliä, jossa kielen ymmärtäminen, tulkinta ja säännöt pyrkivät kohtaamaan. Jos nämä eivät kohtaa, vuorovaikutuksessa olevat henkilöt eivät täysin tavoita toisiaan. (Hirsjärvi & Hurme, 2010, 50 - 52.)

Haastattelussa erityisen tärkeää on pyrkiä ymmärtämään haastateltavaa, niin kuin hän itse haluaa tulla ymmärretyksi. Käytämme usein kielessämme sanoja,

joiden tulkinta voi vaihdella, mutta ne ovat silti vakiintuneet kielessä ja sen käytössä. Näitä voivat olla esimerkiksi vertauskuvat tai metaforat. Erityisen tärkeää haastattelussa on pyrkiä avaamaan nämä, jos haastateltava käyttää näitä, jotta vältytään turhalta tulkinnalta. (Kananen, 2014, 81 - 82.)

Kieli ja ennakko-odotukset sitoutuvat myös vahvasti yhteen. Kieli mahdollistaa suuren tulkintavaran, joka tulisi pyrkiä avaamaan. Tulkinta tulisi avata niin, että se olisi haastateltavan kannalta oikeudenmukaista, mutta jos tutkija ei ole tiedostanut omia ennakko-odotuksiaan, vaarana on, että tulkinta tapahtuu vahvasti ja mahdollisesti täysin tiedostamatta niiden mukaan.

3.2 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on varsin sopiva aineiston analyysimenetelmä aloittelevalle tutkijalle ja myös kokeneelle tutkijalle. Tämä johtuu sisällönanalyysin suhteellisesta yksinkertaisuudesta, jonka puolesta se sopii sekä aloittelijalle, että kokeneelle konkarille. Sisällönanalyysissa ei tarvita syvällistä teoreettista tietämystä, kuten useissa muissa laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmissä. (Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018, 145.) Kokemattomuutemme tutkijoina ohjasi meitä valitsemaan sisällönanalyysin tutkimuksen analyysimenetelmäksi, mutta osin myös sen käyttökelpoisuus ilmiöitä tutkittaessa. Tämän lisäksi sisällönanalyysin metodologista sopivuutta ei tarvinnut erikseen tarkastella, vaan yleisesti voitiin olettaa sen olevan sopiva analyysimenetelmä kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 103).

Sisällönanalyysi on tekstianalyysi, jolla analysoidaan kirjallisia dokumentteja ja etsitään niistä merkityksiä. Tämä eroaa diskurssianalyysistä, jossa dokumentteja analysoidaan etsien, kuinka siellä esiintyvät merkitykset ovat syntyneet. Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kerättyjen dokumenttien avulla tiivistetty ja yleistetty kuvaus järjestämällä sen sisäiset merkitykset tiiviiseen ja loogiseen muotoon kadottamatta dokumenttien sisältämää informaatiota. Tarkoituksena on dokumenttien informaatioarvon lisääminen järjestämällä sen sisäiset merkitykset. Aineiston käsittely perustuu loogiseen

päätelyyn ja tulkintaan. Aineistosta päätetään analyysiyksikkö, jonka perusteella aineisto hajotetaan osiin, käsitteellistetään ja kootaan uudestaan loogiseksi kokonaisuudeksi. (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 122.) Tästä Tuomen ja Sarajärven kuvauksesta voidaan havaita sisällönanalyysin sopivuus yleisesti ilmiötä tutkittaessa. Se sopi erityisen hyvin aiheeseemme, koska meillä ei ollut tarkkaa tietoa mihin lopputulokseen päädyimme aineiston perusteella. Sisällönanalyysin väljyys ja vapaus sopi erittäin hyvin tutkimukseen, jossa rakennetaan ymmärrystä uudesta ilmiöstä.

Päätelylogiikka sisällönanalyysissä jaetaan induktiiviseen ja deduktiiviseen, josta voidaan johtaa myös sisällönanalyysin jako aineistolähtöiseen ja teorialähtöiseen sisällönanalyysiin (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 121). Käytimme tässä tutkimuksessa induktiivista eli aineistolähtöistä päätelylogiikkaa. Aineistolähtöisyyden valikoituminen päätelymenetelmäksi johtui tavoitteestamme tuoda turvapaikanhakijoiden ääni kuuluviin heitä koskevassa ilmiössä. Ylempänä kuvattu sisällönanalyysin tarkoitus täyttyi parhaiten aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoilla. Tutkimastamme ilmiöstä ei ollut aikaisemmissa tutkimuksissa tuotettuja teoreettisia lähtökohtia, joten teorialähtöinen sisällönanalyysi karsiutui vaihtoehdoistamme pois. Induktiivisen sisällönanalyysin analyysissä aineistosta luodaan redusoinnin, klusteroinnin ja lopuksi abstrahoinnin kautta uusia teoreettisia käsitteitä (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 122). Kokonaisuutena aineistosta siis etsitään vastauksia tiettyyn ilmiöön. Suurin ero aineistolähtöisellä ja teorialähtöisellä sisällönanalyysillä onkin siinä, miten aineiston analyysi luokitellaan. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineiston analyysin luokittelua ohjaa jokin aikaisemmassa tutkimuksessa luotu käsitejärjestelmä (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 122).

Järjestetystä aineistosta johdetaan tutkimuksen johtopäätökset. Yleinen sisällönanalyysin kritiikki on sen keskeneräisyys, johtuen tutkimuksen johtopäätösten puutteesta tai heikkoudesta. Sisällönanalyysiin ei riitä aineiston tarkka analyysin kuvaus ilman johtopäätöksiä. Tällöin tutkimuksen tulokset ovat keskeneräiset ja tarkka analyysin kuvaus toimii näennäisinä tuloksina. (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 117.) Tähän osuuteen tartuimme ammatillisen työn kehittämisen näkökulmasta. Tässä raportissa johtopäätöksiin ja arviointiin liitetään ammatil-

lista työtä kehittäviä ajatuksia, jotka nousevat tutkimuksen tuloksista. Turvapaikanhakijoiden oman äänen esiintuminen antaa myös erityisen hyvän ponnien ammatillisen työn kehittämiseen asiakaslähtöisyyden näkökulmasta.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksellemme on löydettävissä tarvetta muista tutkimuksista esiin tulleiden pohdintojen kautta. Tiainen puhuu omassa pohdinnassaan tarpeesta tutkia kristityiksi kääntyneitä maahanmuuttajia seurakuntien työn kehittämiseksi (Tiainen 2015, 62). Kyllönen puolestaan kuvaa aiemman tutkimuksen kohteympäristöjä ja tuo selkeästi esiin ne näkökulmat joista tutkimusta ei aikaisemmin ole tehty. Kyllönen toteaa myös, että kirkon maahanmuuttajatyötä koskevaa tutkimusta on tuotettu melko vähän. (Kyllönen 2012, 29–30.) Kyllösen tekstissä on myös selkeästi esitetty tutkimuksen vähyys. Tutkimuksemme tuo lisätietoa ja syventää ymmärrystä turvapaikanhakijoiden kristityiksi kääntymiseen liittyen ja täydentää niukkaa tutkimusta turvapaikanhakijoihin liittyen

Tutkimuksemme tavoitteita ovat turvapaikanhakijoiden oman äänen esiin tuominen heitä koskevassa ilmiössä, kristityiksi kääntymisen taustalla olevien motiivien ja kokemusten havainnointi, tutkittavan ilmiön ulottuvuuksien hahmottaminen ja jatkotutkimusehdotuksien, sekä työelämää kehittävien näkökulmien esittäminen tutkimuksen tulosten avulla. Tärkeimpänä tavoitteena pidämme turvapaikanhakijoiden oman äänen kuuluviin tuomista ja heidän kokemuksensa ja päätöksen taustalla olevien kokemusten ja motivoivien tekijöiden havainnollistamista. Uutisoinneissa ja mediassa on laajalti kuultu maahanmuuttoviraston sekä kirkon työntekijöiden näkökulmia, mutta itse turvapaikanhakijoita ei juurikaan aiheessa ole kuultu.

Tutkimuksen tutkimuskysymys nousee yhteiskunnallisesta ilmiöstä, jossa turvapaikanhakijat ovat Suomeen tulon jälkeen kääntyneet kristityiksi ja niistä tekijöistä, jotka ovat olleet päätöksen taustalla. Lähestymme ilmiötä turvapaikanhakijoiden omista kokemuksista käsin ja tuomme esille tekijöitä, jotka johtivat edellisestä uskonnosta luopumiseen ja kristinuskuun kääntymiseen. Rakenamme ymmärrystä ilmiöstä ja siihen liittyvistä tekijöistä Turvapaikanhakijoiden kokemusten kautta.

Tutkimuksessamme vastaamme seuraavaan tutkimuskysymykseen:

Mitä kokemuksia ja motivoivia tekijöitä liittyy turvapaikanhakijoiden kääntymiseen kristityiksi?

4.2 Tutkimusympäristö ja kohderyhmä

Tutkimuksemme kohderyhmäksi valikoituivat muslimitaustaiset turvapaikanhakijat, jotka olivat tulleet Suomeen vuosina 2015 - 2016 Lähi - Idän maista ja olivat sukupuoleltaan miehiä. Kaikki haastateltavat olivat iältään 20 - 40 vuotiaita. Haastateltavia oli yhteensä 6. Emme kerro tarkemmin haastateltavien kotimaita tai muita henkilötietoja heidän yksityisyytensä turvaamiseksi aiheen ollessa hyvin arkaluontoinen. Kaikki tutkimukseen osallistuneet henkilöt määrittellään statukseltaan turvapaikanhakijoiksi väestöliiton käsitteenmääritelmän mukaisesti, koska he ovat paenneet omasta kotimaastaan vainon takia ja anovat turvapaikkaa tai oleskelulupaa toisesta maasta (Väestöliitto 2018).

Kohderyhmäksi valikoituivat juuri islaminuskosta kääntyneet turvapaikanhakijat, koska meillä oli suuri kiinnostus hahmottaa uskonnollisen kääntymisen taustalla olevaa ilmiötä ja kuulla heidän kokemuksiaan. Oikeanlaisen perspektiivin saamisen kannalta ajattelimme, että parhaimpia asiantuntijoita tämän ilmiön hahmottamiseen ovat itse ilmiön kokeneita ja osin siinä eläviä henkilöitä. Kohderyhmän valintaa muokkasi myös omat resurssimme hankkia haastateltavia. Päädyimme käyttämään kontaktejamme Karkun evankeliseen opistoon ja sitä kautta saimme yhteyden turvapaikanhakijoihin. Haimme myös tutkimusluvan Karkun evankeliselta opistolta ennen tutkimuksen aloittamista. Tutkimuslupahakemuksen (Liite 2.) liitteenä oli tutkimussuunnitelma. Karkun evankelisen opiston kanssa järjestettiin tapaaminen tutkimustamme koskien ja tässä tapaamisessa sovimme yhteisistä periaatteista ja esittelimme tutkimussuunnitelman vielä tarkemmin. Tapaamiseen osallistuivat meidän lisäksemme opiston rehtori ja vararehtori. Tapaamisen jälkeen sovimme haastattelujen ajankohdan ja saimme haastateltavien tiedot. Tapaamisen jälkeen yhteydenpito turvapaikanhakijoihin tapahtui opiston vararehtorin kautta.

4.3 Tutkimushaastattelut ja aineiston muodostaminen

Tutkimuksemme tapahtui kevään 2018 aikana useissa eri paikoissa. Tutkimuksen työstäminen alkoi opinnäytetyön suunnitelman hyväksymisellä tammi-kuussa 2018. Tämän jälkeen työtä on toteutettu vaiheittain tutkimuksen ehdoilla.

Ennen varsinaisten tutkimushaastatteluiden tekemistä toteutimme yhden koehaastattelun Helsingissä Luther kirkolla. Koehaastattelu äänitettiin ja tallennettiin turvalliseen pilvitallennuspalveluun myöhempää analyysiä varten. Koehaastattelu kesti 23 minuuttia. Perekdyttyämme teemahaastattelun teoriaan huomasimme pian, kuinka oleellinen osa tutkimusta koehaastattelu oli. Koehaastattelun avulla voidaan testata haastattelunrunkoa, haastattelukysymysten järjestystä ja hypoteettisia vastauksia (Hirjäsarvi & Hurme 2008, 72). Koehaastattelun avulla saimme arvokasta tietoa haastattelemisesta ja haastattelutilanteesta. Koehaastattelu antoi meille myös suuren herätyksen kielellisistä seikoista haastatteluihin liittyen. Meidän tulisi varsinaisessa tutkimushaastattelussa olla erittäin tarkkoja omassa artikulaatiossamme ja sanavalinnoissamme. Myös oikeanlaisten kysymysten kysyminen ja keskustelun ylläpitäminen olivat asioita, joihin kiinnitimme huomiota. Analysoimme koehaastattelun ja kehitimme sen pohjalta uuden haastattelurungon. Koko ajan koehaastattelua analysoidessamme reflektioimme tilannetta ja pyrimme etsimään parantamista vaativia kohtia. Analyysissä kirjoitimme haastattelun äänitteestä tekstiksi (litterointi). Koehaastattelun merkitys oli työllemme merkittävä ja ilman sen tekemistä emme olisi voineet päästä samoihin tuloksiin joihin olemme nyt työssämme päätyneet.

Varsinaiset tutkimushaastattelut tehtiin Karkun evankelisella opistolla 20. - 21.2.2018. Ennen haastattelujen alkamista pyysimme kaikki tutkimukseen osallistuvat henkilöt tilaisuuteen, jossa kerroimme yleisesti tutkimuksestamme ja siitä minkälaisia kysymyksiä aiomme kysyä. Samalla pyrimme luomaan rentoa ja turvallista ilmapiiriä meidän ja haastateltavien välille. Tutkimuksen kannalta on myös erittäin oleellista, että haastateltaville tulee aidosti halu kertoa meille kokemuksistaan. Meidän tuli siis pyrkiä luomaan tilanne, jossa me

haastattelijoina haluamme aidosti kuulla ja arvostaa heidän kertomaansa. Tilaisuudessa käytimme PowerPoint – esitystä (Liite 3.) ja kerroimme tulevista haastatteluista, sekä tutkimuksesta yleisesti englanniksi ja suomeksi.

Ennen haastattelujen alkua annoimme jokaiselle haastateltavalle suostumuslomakkeen allekirjoitettavaksi. (Liite 4.) Suostumuslomakkeessa kerrottiin uudesta tutkimuksen tarkoitus ja sisältö. Allekirjoittamalla tämän haastateltavat hyväksyivät osallistumisensa tutkimukseen ja vakuuttivat ymmärtäneensä tutkimuksen tarkoituksen. Lomakkeet olivat tarjolla sekä suomeksi että englanniksi. Lomakkeita tehtiin aina kaksi kappaletta, yksi haastateltavalle ja yksi meille.

Haastattelut jaettiin kahdelle päivälle ja molempina päivinä teimme kaksi haastattelua. Haastatteluja tehtiin kokonaisuudessaan neljä, koska eräät haastateltavat kokivat parihaastattelun mielekkäämmäksi. Lopulta tehtiin siis kaksi yksilöhaastattelua ja kaksi parihaastattelua. Sallimme tämän, koska haastateltavien kokemukset olivat yhtenevät ja heidän kertomuksensa täydensivät toisiaan. Osin parihaastatteluihin oli myös kielelliset perusteet. Molemmissa parihaastatteluissa toinen haastateltava osasi suomea tai englantia ja pystyi tulkkamaan toisen haastateltavan puhetta meille. Samalla varmistuimme siitä, että molemmilla haastateltavilla molemmissa parihaastatteluissa oli täysi ymmärrys siitä mitä haastattelussa puhutaan. Parihaastatteluissa toisen haastateltavan tulkkina toimiminen lisäsi huomattavasti haastattelun syvyyttä ja auttoi meitä ymmärtämään haastateltavien motiiveja ja kokemuksia.

Haastatteluiden kulku vaihteli suuresti haastateltavien välillä. Jokainen haastattelu kesti noin tunnin verran riippumatta siitä oliko se yksilö- vai parihaastattelu. Haastattelut etenivät tekemämme teemahaastattelurungon avustuksella teemasta toiseen. Annoimme haastatteluissa haastateltaville tilaa vapaasti kertoa omia ajatuksiaan ja kysyimme tarkentavia kysymyksiä. Useimmiten haastateltavat alkoivat kertoa täysin tutkimuksen ulkopuolelle jääviä asioita ja pyysivät meitä esimerkiksi rukoilemaan puolestaan. Pyrimme ohjaamaan keskustelua apukysymyksillä ja keskittymällä tutkimuksen kannalta olennaisiin

teemoihin. Annoimme kuitenkin haastateltavien kertoa melko vapaasti ajatuksiaan, koska valitsemaamme tiedonkeruumenetelmään ei liiallinen struktuuri sopisi.

Haastattelut nauhoitettiin nauhurilla ja ladattiin myöhemmin turvalliseen pilvitallennuspalveluun. Haastatteluista kertyi yhteensä 236 minuuttia eli noin 4 tuntia nauhoitettua keskustelua. Nauhoitettujen keskustelujen tallennuksen jälkeen aloimme kirjoittaa haastatteluja sanasta sanaan tekstiksi. Haastattelujen litteroinnissa käytimme sanatarkkaa litterointia, mutta emme ottaneet huomioon tarkkaan kielellisiä seikkoja koska ne eivät olleet tutkimuksemme kannalta oleellisia. Haastattelut tehtiin osin englanniksi ja tällöin myös haastattelu litteroitiin paikoin englanniksi. Emme kääntäneet englanniksi litteroituja haastatteluja suomeksi, koska käytetty englanti oli ymmärrettävää eikä haitannut analyysiä. Litteroitua aineistoa syntyi yhteensä 84 sivua, fonttikoolla 11 ja rivivälillä 1,15.

4.4 Aineiston analyysi

Tutkimuksen tuottamat dokumentit, haastatteluiden nauhoitukset ja litteroidut versiot, analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Pelkistettynä ajatuksena sisällönanalyysissä ensiksi dokumentit – Tässä tapauksessa teemahaastattelun vastausten litteroitu teksti – hajotettiin, jonka jälkeen se käsitteellistettiin ja rakennettiin uudeksi kokonaisuudeksi, jossa tutkimuksen tulokset tulevat selkeästi esille. (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 122)

Analyysi toteutui seuraavassa järjestyksessä: Ensiksi päätimme analyysiyksikkö - ajatuskokonaisuus -, jonka jälkeen rajasimme aineistosta sen mikä kuuluu tutkittavaan ilmiöön. Tämän rajauksen seurauksena syntyivät alkuperäisilmaukset. Aineistosta nousi esille monia mielenkiintoisia elementtejä, mutta ne eivät koskettaneet tutkimuskysymystä, joten ne täytyi rajata tutkimuksen ulkopuolelle. Ulkopuolelle jätetystä aineistoista voi ilmetä ilmiö seuraavalle tutkimukselle, joka ei tähän tutkimukseen sisälly. Aineiston rajaamisessa helpotti selvä päätös, siitä mitä tutkitaan, vaikka houkutus oli suuri käsitellä muitakin haastatteluissa nousseita teemoja.

Seuraava askel analyysissä oli aineiston koottujen alkuperäisilmausujen redusointi pelkistettyyn muotoon. Pelkistämisen tarkoitus on käydä aineisto läpi niin, että sieltä poimitaan tutkimuskysymyksen kannalta oleelliset vastaukset, jotka sitten "tiivistetään" lyhemmiksi vastauksiksi. Tiivistyksen aikana jokainen alkuperäis - ja pelkistettyilmaus pari sai oman numeron. Pelkistäminen helpottaa seuraavaa vaihetta. Tällöin ei tarvitse liikutella vain pitkiä alkuperäisilmauksia, vaan tuleva ryhmittely tapahtuu helpommin lyhemmillä pelkistetyillä ilmauksilla. Alkuperäisilmaukset ovat tallessa ja niihin palattiin jatkuvasti analyysin aikana. Analyysissä on hyvin tärkeää, että koko prosessin ajan säilyy ehyt ja looginen polku takaisin alkuperäisilmauksiin. Alkuperäisilmauksien pelkistäminen myös vaatii huolellista tutustumista koko haastatteluun, jotta vastaus voidaan pelkistää oikeudenmukaisesti. (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 122-123). Pelkistettyjä alkuperäisilmauksia syntyi litteroidusta aineistosta 239. Nämä pelkistetyt alkuperäisilmaukset kokosimme Excel – taulukkoon (Liite 5.) ja annoimme jokaisen haastattelun pelkistetyille ilmauksille oman värikoodin. Pelkistetyn ilmauksen numeron ja värikoodin avulla pystyimme palaamaan jokaisen ilmauksen kohdalla takaisin alkuperäiseen ilmaukseen saakka.

Kolmas askel analyysissä oli klusterointi, eli ryhmittely. Tässä kohtaa pelkistetyt ilmaukset käytiin huolellisesti läpi ja niistä etsittiin keskinäisiä samankaltaisuuksia, joiden mukaan ne yhdistettiin yhteiseksi alaluokaksi luomassamme Excel-taulukossa. Alaluokat nimettiin luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Ryhmittelyä jatketaan niin pitkään, kuin se on aineistolle sopivaa. Tässä tutkimuksessa aineistosta syntyi ala-, ylä-, pää ja yhdistäväluokka. Ryhmittelyllä aineistosta saadaan nostettua sen peruspalikat, joista siirrytään abstrahointi vaiheeseen. (Tuomi, Sarajärvi, 2018,124.)

Ryhmittelyn jälkeen toteutui aineiston abstrahointi, jossa aineistosta syntyneiden luokkien perusteella muodostettiin teoreettisia käsitteitä. Tutkimusessamme lopuksi syntyneitä käsitteitä oli yhteensä neljä kappaletta. Abstrahoinnissa luokkia yhdistellen luodaan aineistosta käsitteitä. Tätä tapahtuu niin pitkälle kuin aineiston luokat sallivat. (Tuomi, Sarajärvi 2018, 125.) Viimeinen vaihe analyysissä oli yhteenvedon kirjoittaminen. Tässä vaiheessa oli tärkeää

ilmaista analyysin tuottama tieto sanallisesti, jotta pysyimme sisällönanalyysissä, emmekä poikkea sisällön erittelyyn.

5 TULOKSET

Kokemus ja motivoiva tekijä ovat termeinä hyvin moniselitteisiä ja niiden kapea rajaaminen ei ole ilmiön selittämisen kannalta mielekäästä. Näitä termejä käytetään tutkimuksessa hyvin avoimesti ja tuloksia ei ole eritelty niiden mukaan. Näiden kahden termin kohdalla se on myös käytännössä mahdotonta, kun ottaa huomioon niiden välisen suhteen. Esimerkiksi kokemukset voivat olla motivoivia tekijöitä, tällöin näiden erottaminen ei ole tarpeellista.

Tutkimustulokset eivät tarjoa yhtä selkeää tapahtumasarjaa kääntymisprosessin taustalta. Tuloksissa tulee selvästi ilmi, että kyseessä ei ole ilmiö, jonka voisi selittää auki yksinkertaisilla tuloksilla. Ilmiö on hyvin moniselitteinen ja monitahoinen. Tämä tosiasia tulee muistaa, kun tuloksia käy läpi. Lisäksi tulee muistaa kontekstisidonnaisuus. Tulokset eivät ole sellaisenaan yleispäteviä.

Tuloksissa esittelemme tutkimuksen analyysin aikana syntyneet yhdistävät luokat ja niihin kuuluvat pääluokat. Yhdistäviä luokkia tutkimuksessa syntyi neljä. Nämä ovat: kristinuskon sisältö, oman uskonnollisen identiteetin pohdinta, kristittyjen toiminta ja hengelliset kokemukset. Jokaiseen yhdistävään luokkaan syntyi analyysissä eri määrä pääluokkia. Luokkien esittelyssä ja avaamisessa tapahtuu tarkoituksenmukaista päällekkäisyyttä. Päällekkäisyydet johtuvat tulosten päällekkäisyydestä. Tuloksia ei olisi mielekäästä esitellä niin, että sieltä pyritään karsimaan päällekkäisyys pois. Tällöin tulosten esittely olisi hyvin mekaanista ja se olisi lähempänä sisällön erittely menetelmää, joka ei tähän tutkimukseen sovi (Tuomi, Sarajärvi 2018, 119).

5.1 Kristinuskon sisältö

Kristinuskon sisällöstä esille nousi keskeisiä asioita kristinuskon dogmeista ja peruspilareista, kuten Raamattu ja seurakunta. Tutkimuksen keskeinen teoria tukee tuloksia. Tulokset heijastelevat seurakuntien tekemää turvapaikka ja

maahanmuuttotyötä, sekä uskonnon vaikutusta identiteetin muodostamisessa. Seuraavissa kappaleissa käsittelemme kristinuskon sisältöön liittyviä havaintoja omista kappaleistaan.

Seurakunnan rooli näkyy kohtaajana ja kristinuskon sisällön opettajana. Seurakunnat ovat jokaisen turvapaikanhakijan kohdalla merkittävässä roolissa ja tarjoamassa opetusta kristinuskon keskeisistä dogmeista. Uskonnon rooli identiteetin muodostumisessa on tutkimustulosten perusteella selvä. Uskonnon avulla pyritään selittämään maailmaa ja vanhan uskonnonidentiteetin horjuessa, se pyritään korvaamaan uudella (Engedal 2006, 54).

5.1.1 Lähimmäisenrakkaus puhutteli

Kristilliset dogmit nousivat positiivisella tavalla esille jokaisessa haastattelussa. Usein niitä käytetään vertailukohtana islamiin. Näiden kahden uskonnon välinen vertailu oli jokaisessa haastattelussa hyvin hallitseva tendenssi ja se vaikuttaa jollain asteella kaikissa tuloksissa. Tämä on hyvin ymmärrettävää, kun kyseessä on uskonnon vaihtaminen. Näiden kahden uskonnon välinen vertailu on kuitenkin erotettu yhdeksi pääluokaksi (kristinuskon ja islamin vertailu), sillä kriteerillä, emissä se näkyy selvimmin. Kristilliset dogmit, jotka tulivat haastatteluissa esiin yläluokkina, olivat: kristinuskon oppi lähimmäisenrakkaudesta, oppi auttamisesta, ihmisten välinen tasa-arvo ja kristinuskon Jumalan on olemassa.

Kristinuskon oppi lähimmäisenrakkaudesta puhutteli jokaista haastateltavaa. Taustalla oli aina jokin kokemus, joka sai huomaamaan ja ymmärtämään mistä kristillisessä lähimmäisenrakkaudessa on kyse.

Tää, minä sanoin sillei, että millainen ihmisiä he ovat, että he rukoilevat, he rukoilevat kaikki ihmisille ja minulle vaikka minä silloin, kun minä olin Afganistanissa muslimi ja ei olleet koskaan sellainen.’ – Haastattelu 3

Kristillinen lähimmäisenrakkaus kattaa sisälleen paljon. Siihen liittyy usko kaikkien tasa-arvoisuudesta, joka tulee myös osaltaan esille yllä olevasta haastattelun kohdasta. Mutta myös oppi siitä, että jokaista ihmistä tulee auttaa ja rakastaa. Jokaisella haastateltavalla oli oma kokemus konkreettisesta lähimmäisenrakkaudesta, joka oli jälkeensä motivoinut heitä tutustumaan enemmän kristilliseen uskoon. Monien haastateltavien kohdalla kristillinen lähimmäisenrakkaus toimi myös vanhojen ennakkoluulojen murtajana kristittyjä kohtaan. (lue kohta: kristinuskon ja islamin vertailu)

Paljon täällä ihmisiä, kristityt auttaa ihmisiä. Jaa, Raamattu sanoo ja Jumala sanoo, auta kaikkia ihmisiä maailmassa. Jos ihminen ei kristitty, auta häntä. Jos ihminen muslimi auta häntä, ei hätää. – Haastattelu 2

Yhtä lailla käsitys kaikkien auttamisesta, hänen lähtökohdista (uskonnosta, ihonväristä yms) välittämättä koettiin puhuttelevana ja samalla tavalla motivoivana tekijänä.

Erilainen, mutta Koraani sanoo vain muslimi auttaa. Jos kristitty, tapa hänet ja puhu hänelle pahaa. – Haastattelu 2

Hyvin mielenkiintoisena tuloksena koimme kristinuskoon kuuluvan käsityksen ihmisten välisestä tasa-arvosta, joka nousi useissa haastatteluissa. Tasa-arvon ymmärtämisessä oli useita eri tasoja. Ensimmäisenä esille nousi kaikkien kansojen näkeminen tasa-arvoisina ja toiseksi sukupuolten välinen tasa-arvo islamissa ja kristinuskossa. Jälleen kerran haastateltavat käyttivät vertailukohdaksi omaa aikaisempaa uskoa ja sen asettamia käsityksiä. Erityisen mielenkiintoiseksi sukupuolten välisen tasa-arvon teki se, että kaikki haastateltavat olivat miehiä. Miehinä he ovat olleet entisessä kulttuurissaan huomattavasti etuoikeutetummassa asemassa, joten se että he nostavat sukupuolten välisen tasa-arvon heijastelee sitä asemaa, missä naiset ovat siinä yhteiskunnassa verrattuna miehiin. Miehinä ja etuoikeutetummassa asemassa eläneinä hekin ovat huomanneet sen epäoikeudenmukaisuuden ja tuoneet tämän haastatteluissa esille.

Mutta tällä hetkellä me sanomme, että kaikki olemme veljiä, kaikki olemme siskoja. Meillä on.. Kaikki on tasa-arvo. Ei ole sama (islamiin verrattuna). Mutta islamissa tuo ei ole sama, miehet on parempi kuin naiset. Täällä on sama.

Minulla ei ole haitta esimerkiksi Suomalaiset on parempi kuin Afganistanilaiset tai myöskin afrikkalaiset on pahoja ihmisiä, kaikki on samalla tavalla. Ja myöskin minulla on synty tällä hetkellä, mulla ei ole synty tällä hetkellä. Ja myöskin Jeesus on minun Jumala, olen Jumalan poika ja meillä on iso perhe ja semmoista.

Joo, kaikki on tasa-arvoista – Haastattelu 4

Kristinuskon Jumalan ymmärtäminen toimi myös motivoivana tekijänä kristityksi kääntymisen suhteen. Jokaisen haastateltavan aiempi uskonto oli islam ja islamissa Jumalan ykseys on hyvin ehdoton ja käsitys kolmiyhteisestä Jumalasta vieras. Yhdessä haastattelussa tuli hyvin vahvasti ilmi suhtautuminen kolmiyhteyteen islamin viitekehyksen kautta, joka oli johtanut siihen, että hänelle oli aikaisemmin opetettu kristittyjen Jumalan kolmiyhteys niin, että kristityillä on kolme eri jumalaa. Ymmärrettyään klassisen kristinuskon jumalakäsityksen, kokivat he kristinuskon tutuna ja entistä kiinnostavana. Osa koki myös tulleensa valehdelluksi kristinuskon Jumalasta, mikä myös lisäsi negatiivista suhtautumista entiseen uskonyhteisöön.

Ja se on totta, että kristittyiläisillä on yksi Jumala, mutta se näytti sama kolme isä, poika ja pyhä henki, mutta se on vain yksi Jumala, se ei ole kolme Jumalaa, se on vain yksi Jumala. Tämän asian ymmärsin - että kristittyiläisillä on yksi Jumala. – Haastattelu 4

5.1.2 Raamattu polkuna kristinuskoon

Raamatun arvo ja sen merkitys kääntymine taustalla tuli hyvin vahvasti esille jokaisen haastattelun kohdalla. Raamatun merkitys nousi jopa yhdeksi merkittävimmistä motivoivista tekijöistä. Lisäksi se tarjosi monelle haastateltavalle hengellisiä kokemuksia, jotka puolestaan toimivat myös motivoivina tekijöinä uskonnollisessa kääntymisessä.

Jesaja neljäkymmentäkolme, se on tosi tärkeä minulle ja myös muutama teksti muutama luku. Minulle tärkeä koko Raamattu.

Koko Raamattu on Jumalan sana. Mutta kun minä luin Raamattua ensimmäinen Ruotsissa. – Haastattelu 3

Raamatun sisältö koettiin mielenkiintoiseksi ja opettavaiseksi. Monelle haastateltavalle Raamattu oli nimellisesti jo ennestään tuttu kirja, johtuen aiemmasta uskosta, jossa myös Raamattua pidetään merkittävänä ja jopa pyhänä kirjana. Kukaan haastateltava ei ollut itse omassa kotimaassaan lukenut Raamattua, vaan moni oli saanut Raamatusta opetusta Koraanin rinnalla. Moni myös oli alkanut kokemaan aiemman opetuksen Raamatusta valheelliseksi ja tätä myötä vahvistanut kiinnostusta kristillisyyttä kohtaan.

Kaikki haastateltavat saivat ensimmäisen omankielisen Raamatun kristityltä ystävältä, joko Suomessa tai matkalla Suomeen. Jokaisen kohdalta taustalta aina löytyi kristitty ystävä, joka oli valmis antamaan ja etsimään oikean kielisen Raamatun.

Monien haastateltavien kohdalla Raamatun lukeminen aiheutti suurta halukkuutta lukea ja tutustua Raamattuun entistä enemmän. Monien kohdalla syyksi ilmeni halu oppia tuntemaan Jumalaa ja Raamattu herätti heissä tunnetta, että Jumalan oppii tuntemaan Raamatun kautta. Myös vertailua Raamatun ja Koraanin välillä tapahtui paljon.

Ja minä joka päivä minä luin Raamattua ja myös minä ymmärsin paljon, että kuka on Jeesus ja mitä Jeesus tekee minulle, meille ja minä näin ihmisiä he paljon antaa minulle rakkaus ja minä- myös minä ymmärsin, että kuka on Jeesus. – Haastattelu 3

Kun minä luin Raamattua.. Ei kirjoittanut vain Jumala tai vain Jeesus. Raamattua kirjoitti yli 40 ihmisiä. ... Sen kirjoitti profeetta. ... Se on totta meille, se on oikea. Mutta Koraani, se kirjoitti vain yksi ihminen, se oli Mohammed. ... Emme tiedä oliko oikeasti totta vai ei. Hän kirjoitti oma ajatus – Haastattelu 4

Eryteisesti Raamatun sisällössä puhuttelevaksi koettiin sanoma Jeesuksesta, kehoitus vastaamaan pahaan hyvällä ja Raamatun sanoma armosta. Nämä koettiin merkittävästi eroavan siitä, mitä Koraani opettaa.

Minä tulen hänen (Jumala) luokseen. Minä äänesi kuulen läpi Raamatun. Raamattu kertoo sitä, mitä herra Jeesus kuvaa ja tarinoita Jumalasta. Rakkautta, joka ylittää ihmisen. Jeesus rakasti maailmaa, joka kuulee, Jeesus istuu syntisten kanssa yhdeksi heidät parannuksiin. Jeesus nousi vastustamaan murhaajia. Ja kielsi käyttämään miekkaa ja taistella. – Haastattelu 2

Niko: Tästä huolimatta, vaikka sulle puhutaan pahaa Porissa haluat opiskella Raamattua?

Haastateltava: Joo, koska Raamattu sanoo: "Jos ihminen puhuu sulle pahaa, älä puhu hänelle pahaa, rukoile hänelle." Ja ajattelen: "ehkä hän ymmärtää" – Haastattelu 2

Tässä tutkimuksessa Raamatun vaikutus nousi selvään keskiöön turvapaikanhakijoiden kääntymisen selittäjänä. Raamatun vaikutus on moniselitteinen ja syitä taustalla on varmasti lukuisia, mutta Raamattu selvästi koettiin puhuttelevana ja vaikuttavana kirjana. Lisäksi Raamattu haastoi vanhoja opittuja käsitteitä Jumalasta ja kristityistä. Raamatulla oli myös selvä hengellinen arvo jokaisen haastateltavan kohdalla – sitä luettiin ja se koettiin kertovan Jumalasta niin, että se on totta.

Minä ymmärrän paljon, ja täällä minä ymmärrän Jumala on totta (koputtaa pöydällä olevaa raamattua sormella) - Haastattelu 2

5.2 Hengelliset kokemukset

Haastatteluissa selkeästi muista kokemuksista ja motiiveista erottuivat erilaiset hengelliset kokemukset. Kaikissa haastatteluissa sivuttiin jollain tapaa Jumalan läsnäoloa tai hengellisiä kokemuksia. Haastateltavat kokivat usein kokemusten johdattavan lähemmäs kristinuskoa ja toivat esiin ne selkeinä syinä kristinuskoon kääntymiselle. Vaikea elämäntilanne turvapaikkaprosessin aikana on myös tuonut osalle haastateltavista eteen tilanteita, joissa he ovat lähteneet hakemaan apua rukouksen tai hengellisyyden kautta. Toisaalta myös kristillisen opetuksen kuunteleminen ja ajatustyö on synnyttänyt hengellisiä kokemuksia. Yhtenä merkittävänä kokemuksena hengellisten kokemusten kontekstissa ovat Jumalan läsnäolon kokemukset. Haastateltavat kokivat eri tilanteissa olevansa lähellä jumalaa ja sen seurauksena motivoituneempia kääntymään kristinuskoon.

I went to church and the.. they teach me, about Christianity, who is Christian and what is Christianity. And how he, what did he do and why he is God. This subjects. And after that I was thinking to I was near to Jesus. Because I don't know, Something is happen in my heart in my life. – Haastattelu 1

Hän (haastateltavan veli) sanoo: 'Nyt minä uskon, Jeesus on Kristus!' Hän lukee (raamattua) ja kiitos Jumalalle, kiitos herralle. Ja minä menen pian oman opettajan (suomalainen pappi) luo. Mä sanon 'kiitos herralle! Minä rukoilin Jumalalta, Jeesus kristus, veljeni uskoo Jumalaan, herra Jeesus' ” – Haastattelu 2

Kun mä nukkui yöllä, sitten yksi kerta mä ajattelen, että okei nyt mä rukoilen Jumalalle, jos Jumala auttaa minua. Sitten mä uskon häntä. And when I pray when I was sleep in my dream I saw a man I saw a man to he had a white clothes, a with clothes. I was in dark place and I was worried and I was thinking and he came and took my hand and told me to 'don't worry I'm with you.' ... ”Sitten aamulla mä soitin takaisin mun opettajalle, että opettaja tänään minun uuni (uni) tämä tapahtui minun unissa, sitten hän sanoi hän on Jumala hän auttaa sulle. And he (jumala) is helping so much now. – Haastattelu 1

Jumalan läsnäolon kokemuksen rinnalla haastatteluista nousi esiin synti – käsite. Yhdessä haastattelussa (haastattelu 4) se muodostui merkittäväksi syyksi, mutta muissakin haastatteluissa se nousi jollain tavoin esiin. Syntikäsitteen ymmärtäminen ja Jeesuksen näkeminen anteeksiantavana jumalana ja hahmona oli merkittävää kaikille haastateltaville.

Sen jälkeen minä katsoin Jeesuksen elokuvan netistä, tai youtubesta. Se oli, tosi mulle kiva..se oli tosi kiva mulle. Ööm kun mä katsoi Jeesuksen elokuvaa, siellä selitti mulle, että kaikilla ihmisillä on synti ... Meissä kaikissa on synti. Siksi minulla on synti. Ja myöskin Jeesus oli Jumala koska hän voi auttaa toisille ihmisille tosi paljon. – Haastattelu 4

Syntikäsitteen ymmärtäminen ja sen kautta islamin ja kristinuskon vertailu keskenään oli selkeä motivoiva tekijä kristinuskoon kääntymisessä. Raamatusta luettu ja sisäistetty syntikäsite erosi islamin tavasta opettaa synti ja siitä muodostui kaikkien haastatteluiden pohjalta yksi selkeä syy valita kristillinen syntikäsite. Tämä tilanne edellytti kuitenkin jo hieman tiedollista osaamista kristin-

uskon dogmista, joten tämän motivoivan tekijän voidaan olettaa olevan toissijainen ja vahvistava muiden hengellisten kokemusten rinnalla pohdittaessa ensisijaisia motivoivia tekijöitä ja kokemuksia kääntymisen taustalla.

Kun minä luin Raamattua, ymmärsin että kaikilla ihmisillä on synti. Afganistanissa Mullahi opetti ihmisille kun joku ihminen, esimerkiksi poika kun hän ei täytä 18 vuotta hänellä ei ole synti. Ja myöskin tyttö kun hän ei täytä 9 vuotta hänellä ei synti mitään, hän on puhdas. Kun minä luin Raamattua ymmärsin, että kaikilla ihmisillä on synti, kun lapsi koska me synnymme synnin kanssa. Luin Raamattua ymmärsin että kaikilla ihmisillä on synti, koska Adam ja Eva teki synti, sen takia meillä on synti. – Haastattelu 4

Jeesuksen merkitystä henkilönä ei voi ylikorostaa haastatteluiden pohjalta. Jokaisessa haastattelussa tuodaan monia näkökulmia esiin Jeesuksen merkityksestä kääntymisen kannalta. Eroavaisuuden islamin ja kristinuskon Jeesus – käsityksestä antaa vielä suuren lisän haastateltavien käsitykseen Jeesuksesta. Haastateltaville ensimmäisiä kysymyksiä kristinuskoon liittyen oli Jeesuksen jumalallisuus ja jeesus osana kristinuskoon jumalakäsitystä. Kaikissa haastatteluissa kerrotaan siitä, kuinka islamin opetus jeesuksesta on koettu valheelliseksi.

Haastateltava: Minun pitää sanoa heille että “Jeesuksen tie on totta”, koska aikaisemmin heille (oman kotimaan ihmiset) on sanottu että väärin.... Ja myöskin minulle opetettiin väärin, en ymmärtänyt hyvin, että kuka on Jeesus.

Konsta: Niin koette että teille valehdeltiin?

Haastateltava: Joo. He (oman kotimaan opettajat) ei oisi saanut valehdella meille. – Haastattelu 4

Haastateltavien kertomassa on havaittavissa myös ajatus siitä, että Jeesuksen toiminta on moraalisesti hyväksyttävämpää kuin islamin Jumalan tai Mohammedin. Tämän ajatuksen seurauksena kuva islamin jumalasta on muuttunut negatiivisesti värittyneeksi ja haastateltavat kertovat Jeesuksesta oikeanlaisena ja todellisena Jumalana. Sanoma Jeesuksesta rakastavana hahmona puhutteli kaikkia tutkimuksen haastateltavia.

Jos meillä on rakkaus, se tarkoittaa, että meillä on oikea kristitty ja myöskin meillä on Jeesus. Koska se on Jeesuksen sääntö, että

pitää rakkautta toisille ihmisille... Se vaikutti minua tosi paljon kun että minä rakastan toisia ihmisiä.

Kun olin Afganistanissa, silloin kun menimme rukoilemaan yhdessä siellä Mullahi rukoili, että "Jumala, sinun pitää tappaa kaikki kristittyiläiset ihmiset, koska he ovat väärä uskonnossa ihmisiä. – Haastattelu 4

Tottakai, koska minä tiedän kuka on Jumala on mulle Jeesus Kristus, vapahtaja. – Haastattelu 2

Haastatteluissa Jeesus nähdään yhtenä kristinuskon keskeisenä vaikuttajana. Haastateltavien ajatus Jeesuksesta kääntymisen taustalla ja osana hengellisiä kokemuksia ei voi kiistää. Jeesuksen hyväksyminen ja totena pitäminen on kynnyskysymys kristinuskon sisäistämiseksi kaikille haastateltaville. Alla oleva lainaus kuvaa hyvin, miten suuri merkitys haastateltaville kristinuskon sanomalla Jeesuksesta oikein on.

kristityissä on paljon rakkaus ja paljon antaa anteeksi ja myöskin pelastaa. Jeesuksen tiestä voimme pelastua taivaaseen ... Kun kaikilla ihmisillä on rakkaus silloin ei ole sota maailmassa... se on tosi tärkeä meille. – Haastattelu 4

5.3 Oman uskonnollisen identiteetin pohdintaa

Haastateltavien uskonnollisen identiteetin pohdinta tulee ymmärtää psykologisenä ilmiönä, jossa he ovat käyneet läpi tai ovat vielä prosessissa, jossa he uudistavat omaa uskonnollista identiteettiä. Kyseessä ei ole pieni ja harkitsematon prosessi, vaan kyseessä on prosessi, joka Engedalin teorian mukaan voi useissa tapauksissa aiheuttaa yksilölle hyvinkin suuren identiteettikriisin. (Engedal 2006, 54.) Omassa lähtömaassaan haastateltavat ovat joutuneet jonkinlaiseen uhkaavaan tilanteeseen, jonka seurauksena he ovat joutuneet poistumaan kotimaastaan. Engedalin esittämä kulttuurinen siirtymä on alkanut valtavalla nopeudella. Haastateltavien kysymykset ja vanhan uskonnollisen identiteetin epäileminen on nopeuttanut prosessia kohti kristityksi kääntymistä.

Ajankohta milloin kääntyminen on kunkin haastateltavan kohdalla alkanut, ei ole määriteltävissä. Haastateltavat ovat kuitenkin alkaneet vertailla kristinuskoa ja islamia joko omasta kiinnostuksestaan kristinuskoa kohtaan tai jostakin

islamiin liittyvästä negatiivisesta kokemuksesta johtuen. Omalta osaltaan haastateltavien kohtaamat kristityt ja tietyt kulttuuriset tapahtumat ovat ohjanneet heitä kohti kääntymistä kristinuskoon. Engedalin kertoma yhteys identiteetin muodostumisen ja uskonnollisen etsimisen välillä vaikuttaa tutkimuksemme valossa validilta. Kulttuurinen siirtymä ja muutokset useissa elämänalueissa ovat pakottaneet haastateltavat muovaamaan omaa identiteettiään ja etsimään uutta oikeaa uskoa. He ovat valinneet kääntymisen ja uudenlaisen identiteetin jopa tietoisina vanhan yhteisön ja läheisten hylkäämisestä.

5.3.1 Miksi muslimin tie on parempi kuin kristityn tie?

Jokaista haastateltavaa yhdisti islaminuskon epäily ja kyseenalaistaminen, jossain elämänvaiheessa. Osalla epäilykset oli alkanut jo omassa kotimaassa ja alkanut näkyä uskonnollisista traditioista ja rituaaleista luopumisena, tai kiinnostumisena kristinuskoa kohtaan. Osalla nämä alkoivat matkalla Suomeen ja osalla vasta Suomessa.

Epäilyjen ja kyseenalaistaminen kotimaassa johtui yleisestä jumalan kyseenalaistamisesta tai kiinnostumisesta kristinuskoa kohtaan.

When I was in Afghanistan my father my family they believe on they Muslim and I born Islam, Muslim family. But when I studied For a long time I don't believe on Islam, I just told them yes I believe. And I have many problems for example when I wasn't praying the same as muslim people, my father was shouting me, punish me, why you are not praying the god. – Haastattelu 1

Sitten minä menen moskeijaan keskustelemaan mullahin kanssa ja kysyin "Että miksi testamentti, miksi muslimin tie on parempi kuin Jeesus kuin kristityn tie? Minä voin näyttää sinulle elokuva ja sitten voimme puhua enemmän." Minä näytin Jeesuksen elokuvan, ja kun se loppui... ja kun se loppui hän tuli vihainen mun puolesta: "Miksi sinä sanoit näin? Sinäkin olet vaarallinen ihminen, minun pitää tappaa sinut." Sitten hän sanoi mikrofoniin toisille ihmisille: "Teidän pitää tulla moskeijaan, täällä on vaarallinen ihminen, koska hän ei ole muslimi" – Haastattelu 4

Jokaisessa haastattelussa epäilysten yhteydessä esille nousi pettymys islamia kohtaan. Pettymys saattoi johtua, joko kuullusta tai koetusta väkivallasta, jota

tehtiin islamin nimissä. Pettymystä aiheuttivat myös islamin opit, jotka koettiin epäpäteviksi, kuten oppi siitä, että muslimit ovat ”kansana” ja uskontona muita parempia. Taustalta löytyi myös vahvat yhteiskuntarakenteet, jotka eivät mahdollistaneet avointa islaminkriittisyyttä tai kyseenalaistamista, vaan tämä piti tehdä salassa. Tämä oli lisäämässä epäilyjä ja jopa kriittisyyttä, kun se oli mahdollista.

And when I was child I heart many time to they told me, to, when Jesus was in life, he write In the bible; “To after me there is prophet by name of Muhammed or Ahmed and he will come.” And I was really thinking to: what how it will happen. And I search bible and I study a lot to I I find this question. But actually and unfortunately I didn’t find any answer for this questions. And after that I I was near to to Jesus and then the pastor told me to now you are ready to to, if you want you can have baptism.” – Haastattelu 1

Myös erinäiset islamin teologiset kysymykset aiheuttivat epäilyjä. Kysymykset Muhammedin auktoriteetista ja luotettavuudesta olivat useiden kohdalla kriittisiä tekijöitä uskonnon vaihtamisessa. Lisäksi kristillisen opetuksen myötä myös kysymykset Jeesuksesta ja hänen luonteestaan Koraanissa ja Raamatussa aiheuttivat islamin teologisten dogmien epäilyjä.

Epäilyt ja kyseenalaistamien on lähes välttämätön osa, kun kyseessä on uskonnosta kääntyminen toiseen. Haastateltavat olivat selvästi luopuneet muslimi identiteetistään ja osalla se oli johtanut nimen vaihtamiseen. Osalla haastateltavista suhtautumien Islamia kohtaan oli muuttunut hyvinkin kriittiseksi ja kielteiseksi.

5.3.2 Tasapainoilu kahden uskonnon välillä

2: Joo, kun jos minä uskon kristukseen minä katson mikä erilaista islamissa ja kristinuskossa.

1: Koraani on paljon erilainen. – Haastattelu 2

Kristinuskon ja islamin vertailu oli monella eri tasoilla hyvin vallitseva tendenssi, läpi jokaisen haastattelun. Uskontoa ei vaihdeta uuteen kevyin perustein, vaan jokaisen haastateltavan kohdalla oli nähtävissä selvää tasapainoteltua, siitä kumpi uskonto selittää maailmaa paremmin. On lisäksi muistettava,

että uskonnosta puhuttaessa, aiheeseen liittyy myös kulttuurillisia ja yhteisöllisiä tekijöitä, jotka myös vaikuttivat vertailussa.

Monien haastateltavien kohdalla suhtautuminen islamiin oli muuttunut jossain vaiheessa hyvinkin kriittiseksi ja negatiiviseksi. Tämän ilmiön taustalta löytyi monia negatiivisia kokemuksia ja hylätyksi tulemista vanhan yhteisön puolesta. Erityisesti hylätyksi tuleminen voi olla merkittävästi vahvistamassa uuden yhteisön identiteetin kasvua, jos tässä yhteisössä kokee olonsa tervetulleeksi.

Kristinuskon ja islamin välistä vertailua tapahtui uskontojen teologisissa kysymyksissä ja kyseisten uskontojen keskeisten hahmojen välillä – erityisesti Jeesuksen ja Muhammedin. Teologisia vertailun aiheita oli muun muassa: käsitys pelastuksesta, käsitys ihmisestä – onko ihminen jumalankuva, Jeesuksen jumalallisuus, jumalan luonne ja tasa-arvo kysymykset. Kysymys Jeesuksen jumalallisuudesta nousi jokaisessa haastattelussa esille.

Joo se on totta... ja oikein. Aikaisemmin, kun olin afganistanissa muslimissa.. Silloin me uskoimme että Jeesus on vain profeetta. ... Mutta se oli väärin. – Haastattelu 4

Silloin joo. Mutta kun minä pääsin (joku maa minkä nimeä emme tunnustaneet) minä opin paljon Jeesuksesta. Jeesus ei ole profeetta. – Haastattelu 3

Mutta nyt minulla on monta asiaa mikä on erilainen täällä Islamissa ja Kristinuskossa. Islamissa ihminen ei ole olento jumalan kuvasta. Islamissa minä ei voinut lukea raamattua. Jeesus islamissa vain profeetta. Mutta kristinuskossa ajatellaan, että Jeesus on Jumalan poika. – Haastattelu 2

Jeesuksen ja Muhammedin vertailu oli hyvin yleistä ja sitä tapahtui jokaisessa haastattelussa. Jeesus nähtiin hyvin positiivisessa valossa ja Muhammed todella negatiivisessa. Jeesusta kuvailtiin muun muassa vapahtajaksi, rakkaudeksi ja syntisten ystäväksi. Muhammedia kuvailtiin muun muassa valehtelijaksi, murhaajaksi ja hyvin väkivaltaiseksi henkilöksi. Jeesus nousi keskeiseksi motivoivaksi tekijäksi uskonnollisessa kääntymisessä ja sanoma Jeesuksesta ja hänen elämästään koettiin hyvin merkittäväksi tässä prosessissa.

Minä kiitän herraa Jeesusta, joka vapautti minut synnistä, ja joka ristiinnaulittiin. Minun tähden synnin palkka on kuolema ja kuoleman. Ja jumala on kuolematon ja armollinen ja iankaikkinen elämä. Minä vastaanotin tämän lahjan ja pelastuksen Jeesukselta. – Haastattelu 2

Because really in Islam we don't have nothing new. Islam is against of life. For example in Afghanistan they are there are shooting on the church, many people are shooting on the church. And they are telling to wow when Muhammad, the prophet of islam, when he was in life. He don't have this church. And that is why that is against of islam. – Haastattelu 1

Vertailua tapahtui myös Raamatun ja Koraanin välillä. Suhtautuminen Raamattuun oli todella positiivista ja suhtautuminen Koraaniin hyvin negatiivista. Negatiivinen suhtautuminen Koraaniin johtui useissa tapauksissa sen väkivaltaisesta sisällöstä, tai kehotuksesta väkivaltaan. Raamattu nähtiin päinvastaisena. Raamatun sisällöstä nostettiin esille kehotukset rakastaa ja auttaa lähimmäistä. Jokaisen haastateltavan kohdalla Raamatun arvo uskonnollisessa kääntymisessä oli merkittävä.

Mä toivon kaikki ihmisiä ymmärtää, mä toivon kaikki ihmiset ymmärtää maailmassa, koska kaikki ihmiset ei tiedä on raamattua. Ja mä olen kotoisin Irakista ja paljon sotaa Irakissa, koska on koraani ja valehtelee ihmisille. Kaikki ihmiset ei rakasta ihmisiä vain tappaa. Koska esimerkki, jos sinä olet muslimi, sitten sinä ymmärrät paljon mitä koraani sanoo. Koraani sanoo älä rakasta vaan tapa. – Haastattelu 2

Haastatteluissa, jokainen vertailukohta nähtiin kristinuskon hyväksi, jonka puolestaan lisäsi positiivista suhtautumista kristinuskoon. Moni vertailukohta johtui aiemmasta opetuksesta kristinuskosta, joka näyttäytyi tässä tutkimuksessa monelle valehteluna kristinuskosta. Tämä oli edesauttamassa kääntymistä kristinuskoon, kun aiemmat opetukset/ennakkoluulot koettiin liioitteluiksi tai valheiksi.

Mä olen muslimi sä-, he ovat erilainen, että kristittyjä ei hyvä, kristittyjä- ei auttaa ihmisiä, kristittyjä on huono, sellainen. He paljon sanovat me- minulle väärin ja minä kuuntelen paljon väärin. Oikeasti. Mutta jos minä näin ihmisiä minun itse minun sil- minun silmä, mutta ei he ovat erilainen, minä kuuntelen väärin. ... Minä kuuntelen väärin. Sellainen asia, mä paljon mietin Jeesuks- Kritittyjä ja Jeesuksesta. Silloin kun minä... – Pasi (nimi muutettu) opettaa meille ja minä luin Raamattu, se on tosi erilainen. – Haastattelu 3

5.4 Kristittyjen toiminta

Kristittyjen toiminnalle muodostuu merkittävä rooli tulosten perusteella. Tuloksissa jokaisen haastateltavan kokemuksiin ja motivoiviin tekijöihin mahtuu jonkinlainen kontakti kristittyihin. Ensimmäiset kontaktit liittyvät suuresti avun vastaanottamiseen, mutta melko varhaisessa vaiheessa mukaan tulee myös jonkinasteinen osallistuminen kristilliseen uskonharjoittamiseen jossakin kontekstissa. Seurakuntien tekemän turvapaikkatyön tekeminen on ollut runsasta ja turvapaikanhakijoiden kääntymisen takia seurakunnissa on otettu uudenlaisia toimintamalleja käyttöön. Turvapaikanhakijoiden hakeutuminen seurakuntiin on kuitenkin, tutkimuksemme tulosten mukaan, tapahtunut aina jonkin välikäden kautta eikä seurakuntien työ ole suoraan tavoittanut turvapaikanhakijoita. Seurakuntien työn sanoma ja toiminta on kuitenkin herättänyt turvapaikanhakijoissa runsaasti positiivisia tunteita ja he ovat päässeet kristinuskoon sisään. Seurakuntien tekemällä työllä on ollut positiivinen vaikutus tutkimukseemme osallistuneiden turvapaikanhakijoiden kokemusten perusteella.

5.4.1 Ystävyys ja seurakunnat

Kristillisen opetuksen saaminen oli merkittävä tekijä jokaisen haastateltavan kohdalla. Eron teki se, missä vaiheessa uskonnollista kääntymistä kiinnostus kristilliseen opetukseen heräsi. Puolella haastateltavista kiinnostus oli herännyt jo ennen Suomeen tuloa, osalla heistä jo omassa kotimaassaan. Yhdelle kiinnostus kristinuskoa kohtaan oli osasyys, miksi hän joutui pakenemaan omasta kotimaastaan. Joillakin kiinnostus syntyi muissa maissa matkalla Suomeen, joillakin vasta Suomessa. Yhteistä jokaisella oli se, että taustalta aina löytyi joku kristitty, joka omalla toiminnallaan motivoi heitä oppimaan lisää kristinuskosta. Usein taustalla oli auttamista ja vanhojen ennakkoluulojen murttamista kristityistä.

Suomessa merkittävässä asemassa oli seurakunnat, jotka usein mahdollistivat ja tarjosivat opetuksen saamisen kristinuskosta. Jokaisen haastattelun

kohdalla taustalta löytyi jo halukkuutta kuulla opetusta. Moni oli itse etsinyt seurakunnan ja oli siellä tutustunut kristittyihin ja seurakunnan työntekijöihin. Taustalta löytyi myös halukkuutta löytää seurakunta, josta löytää kristittyjä ystäviä.

Ja minä lähdin heidän kanssa ja minä löysin iso kirkko, luterilainen kirkko. Ja myös se- sen kirkossa minä löysin muutama- paljon ystäviä. Ja sen jälkeen minä löysin myös pappi, sano- joku pappi oli siellä Harri (nimi muutettu), hänen nimi on Harri. Hän sanoi, että jos te haluatte, tule minä opetan teille. Minä- minä haluan opettaa teille lisää Jeesuksesta. – Haastattelu 3

Minä muistan ja se sen aikaa min- tulen minun muisto, että mä olin Ruotsissa ja mä olin kirkossa ja millainen ihmisiä minä näin ja että he rukoilevat minulle ja minä, että mä olin leirissä. Mä paljon mietin silloin, että mistä mä voin löytää sellainen ihmisä. – Haastattelu 3

Yhdessä haastattelussa läheisen kristityn ystävän toteuttama auttaminen ja tukeminen nousi merkittävään rooliin. Myös muissa haastatteluissa avun saaminen oli kristinuskon kiinnostumisen taustalla. Avun saaminen useissa tilanteissa johti kysymykseen siitä, että miksi häntä autetaan ja myös kiinnostumaan auttamisen syystä.

Hän kertoi mulle vähän kuka on Jeesus ja kuka on Jumala. Sitten mä kertoi hänelle, että opettaja mä tiedän, kuka on Jeesus ja kuka on Jumala. Ei tarvi tässä tässä opettaa mulle. Sitten hän sanoi, että ei se haittaa mä haluan puhuu sinun kanssa ja mitä sinun ongelma - mä haluan auttaa sinua. Sitten mä sanoin okei, nyt se on hyvä, että sä auttaa minua, mutta Please don't speak about christianity or about Islam, cos Im tired of religions. Sitten hän sanoi mulle, että älä pelkää, mä haluan auttaa sulle. Sitten mä sanoin, että mä kysyn häntä oikeesti, että do you believe on God? – Haastattelu 1

Kiinnostus kristinuskoa kohtaan oli jokaisessa haastattelussa selvästi esillä. Usein se alkoi pienistä asioista, kuten auttamisesta, ennakkoluulojen murtumisesta ja epäilyistä aiempaa uskoa kohtaan. Kiinnostuksen kasvaessa oli selvästi myös havaittavissa halukkuutta nähdä vaivaa kristillisen opetuksen saamiseksi ja ylläpitämiseksi.

5.4.2 Kristilliset yhteisöt ja niiden tarjoama osallisuus

Aineistosta tulee esille vahvasti kontakti kristittyjen ystävien kanssa, myös tuntemattomien kristittyjen kohtaaminen ja heidän kanssaan toimiminen oli turvapaikanhakijoille merkityksellistä. Kaikissa haastatteluissa tulee esille jonkin henkilö, jonka kautta haastateltavat saivat positiivisia kokemuksia uudesta uskonnosta. Näiden henkilöiden kautta turvapaikanhakijat ovat päässeet osalliseksi kristillisestä uskonnonharjoittamisesta ja kristillisestä yhteisöstä. Turvapaikanhakijat ovat myös päässeet vahvasti sisään uuteen tapaan harjoittaa uskontoa ennen kaikkea uudenlaiseen sosiaaliseen ja hengelliseen ympäristöön. Kirkosta on tullut ystävän kautta uteliaisuuden ja ihmettelyn kohde.

Hän sanoi minulle: 'minä menen rukoilemaan, jos sinä haluat - sinä voit tulla minun kanssa.' Minä sanoin mihin sinä menet rukoilemaan? Hän sanoi minä menen kirkkoon. Minä sanoin mitä tarkoittit kirkkoon? – haastattelu 3

Kontaktia kristittyihin tarkastelemme tarkemmin toisaalla tuloksissa, ja tässä keskitymme enemmän kirkossa käymisen ja rukouksen merkitykseen turvapaikanhakijoiden kääntymiselle. Rukoilu tulee esiin niin ikään kaikissa haastatteluissa. Turvapaikanhakijoiden kohtaamat kristityt ystävien tai seurakuntien työntekijöiden rukoilu heidän puolestaan on ollut merkityksellistä. Useat kohdat haastatteluissa puhuvat siitä, että rukouksen saaminen on ollut merkittävä ja kristinuskoon lähentävä kokemus. Rukouksen vastaanottaminen ja kristillisen lähimmäisenrakkauden osoittaminen on turvapaikanhakijoille uudenlainen ja positiivinen ulottuvuus uskonnossa yleisesti.

Min..Minä en koskaan unohda minun koko elämää, sen aikaa, että he rukoilevat minulle. Minä sain jotain aikaa ja minä tunnen, että minä syntyi nyt! – Haastattelu 3

Rakastetuksi tuleminen oli niin ikään haastatteluista esiin noussut teema, joka tapahtui kristillisten yhteisöjen kontekstissa. Pelkästään osallistuminen esimerkiksi kristilliseen jumalanpalvelukseen ja yhdessä rukoileminen kaikkien puolesta oli monelle turvapaikanhakijalle itsessään motivoiva tekijä kristityksi

kääntymisessä. Pelkän osallistumisen lisäksi uskonnon harjoittamisesta heränneet tunteet olivat monelle merkityksellisiä. Kirkossa käyminen herätti monessa turvapaikanhakijassa tyyneyden ja rakkauden kokemuksia.

Joo, silloin kun minä menin kirkkoon se oli mulle tosi hyvä, hieno, kun menin kirkkoon silloin tulin rauhallinen, minun ajatus tuli rauhallinen, minun kaikki.., kun olin muslimi mietin että minulla oli jotakin raskaita, jotakin aineita. Kun menin kirkkoon siellä ne meni pois minulta, tulin iloiseksi jaa ööm.. Sain heidän rakkaus. – Haastattelu 4

”Ja myöskin kristityillä on tosi rakkaus.” – Haastattelu 4

Näiden kokemusten lisäksi kirkossa käyminen lisäsi turvapaikanhakijoille hyvää oloa ja vaikutti heidän mieleensä positiivisella tavalla. Kirkossa käyminen lisäsi osallisuutta kristillisiin seurakuntiin ja oli selkeästi kiinnostuksen kohteena.

Hän (ystävä) kääntää minulle, että he- pappi rukoilee, että kaikki ihmisille, muslimille ja kristitylle ja kaikki. Se oli tosi kiinnostavaa minulle sen kirkossa. Oikeasti, minä aloin tykkäämään, että sen kirkosta – sen kirkosta. Ja ohjelma, eli jumalanpalvelus. – Haastattelu 3

Edellä esiin tuodut kokemukset kuitenkin vaativat seurakunnan olemassaolon tapahtuakseen. Turvapaikanhakijoiden haastatteluissa esiintyi paljon seurakunnan eri toimintoja ja usein matkalla kristityksi kääntymiseen merkittäviä kokemuksia olivat seurakunnan ja papin löytyminen. Useimmiten löytyminen tapahtui jonkin muun henkilön avustuksella. Kutsuminen mukaan seurakunnan toimintaan näyttäytyi myös merkittävänä osassa haastatteluista. Seurakunnissa koettu yhteisöllisyys lisäsi turvapaikanhakijoiden hyvää oloa ja osa haastateltavista halusi olla osana seurakunnan toimintaa myös hyvän seurakuntakokemuksen jälkeen toisessa maassa.

Haastateltava: Muisto, että mä olin Ruotsissa ja mä olin kirkossa ja millainen ihmisiä minä näin ja että he rukoilevat minulle ja minä että mä olin leirissä. Mä paljon mietin silloin, että mistä mä voin löytää sellainen ihmisiä.

Konsta: Joo, niinkun Ruotsissa kirkossa?

Haastateltava: Joo. Kun mä olin pois Kemijärvellä (paikka muutettu). – Haastattelu 3

5.4.3 Kohdatuksi tuleminen ja avun saaminen

Jokaisessa haastattelussa tulee esiin avun saaminen joltain taholta omasta kotimaasta pakenemisen jälkeen. Avun saamiseen liittyy paljon ristiriitaisia tunteita islamin aiemman opetuksen takia. Omassa kotimaassaan haastateltaville oli opetettu, että kristityt ovat pahoja ja heitä ei tule auttaa. Kun haastateltavat ovat vastaanottaneet apua kristityiltä, ovat ennakkoluulot kristityistä tulleet haastetuiksi. Kaikki haastateltavat mainitsivat avun saamisen merkittävänä kokemuksena kääntymisen taustalla. Avun saaminen ja sen yhdistäminen kristilliseen lähimmäisenrakkauteen vaikuttaa kiistattoman merkityksellisesti kokemuksesta kääntymisen taustalla. Ennakkoluulojen särkymisen rinnalla monille haastateltaville heräsi paljon kysymyksiä siitä, miksi heitä autetaan vaikka he ovat aikaisemmin ajatelleet eurooppalaisia ja kristittyjä huonoina. Tähän kysymykseen he myös myöhemmin etsivät vastauksia ja vastausten löytyminen on myös ollut merkityksellistä kristinuskoon kääntymisen taustalla. Mielenkiintoista on myös haastateltavien ajatus eurooppalaisista uskonnollisesti homogeenisenä ryhmänä.

But when they behave well I was little shocked to if they are Christians why they are helping people why they are helping Muslim people. You know, when I was in Afghanistan they told me to, you are not allowed to help Christian people - because they are against of Islam people. And that is why it was big question for me to why they are helping us? I'm Muslim. – Haastattelu 5

Ennen kuin minä.. ennen kuin minut valittiin kouluun, minä kysyin monta ihmiseltä, jotka auttoivat minua, ”miksi te autatte minua?” He vastaavat: ”Herra Jeesus sanoo: ”rakasta lähimmäistä niin kuin itseäsi.” - en ymmärrä mitä he sanovat” – Haastattelu 2

Mä paljon mietti, että kuka he olivat? Miksi he auttavat? Mutta rakkaus on Jumala. Se rakkaus syntyy Jumalasta. – Haastattelu 3

Haastateltavien kokemuksissa tuli vahvasti esiin ystävien merkitys kristinuskoon kääntymisen taustalla. Haastateltavat kertoivat aiemmin kotimaastaan

paenneista henkilöistä, joihin he olivat yhteydessä Eurooppaan tultuaan. Näiden henkilöiden kautta he lähentyivät suurin askelin kohti kristinuskoa. Monen haastateltavan kohdalla tämä ystävä on ollut ensimmäinen reitti kristilliseen jumalanpalvelukseen tai kristittyihin henkilöihin tutustumiseen. Ystävyys on ollut monelle haastateltavalle kantava voimavara silloin, kun ympäröivät olosuhteet ovat olleet huonot. Aikaisemmin hankitut ja ennestään tutut ihmiskontaktit eivät ole kuitenkaan ainoita, joista haastateltavat puhuvat ystävinä. Kun haastateltavat olivat saapuneet pohjoismaihin ja tutustuneet paikallisiin kristillisiin yhteisöihin, on näistä kristillisistä yhteisöistä alkanut muodostua turvallinen ympäristö haastateltaville. Näistä kristillisistä yhteisöistä on noussut henkilöitä, joihin haastateltavat ovat voineet luottaa ja joiden seurassa he ovat tunteet olonsa hyväksi ja turvalliseksi.

Kun mä e- pääsin hänen luo ja hän sanoi nyt mä olen kristitty ja silloin hän sanoi, että me lähdemme kirkkoon, mä sanoi: 'missä, mikä tämä paikka?' Ja kirkkossa minä, minä puhun yksi ystävän kanssa ja minun ystävä sano, että he ovat kristittyjä ja kirkkossa lauloimme ja puhuimme. Kirkossa minä paljon, silloin, minä lähdin kirkkoon ja minä tykkään paljon. Minä sanoi sillei, että millainen ihmisiä he ovat, että he rukoilevat kaikki ihmisille ja minulle vaikka minä silloin, kun minä olin Afganistanissa muslimi ja ei olleet koskaan sellainen. – Haastattelu 3

Ja minä lähdin heidän kanssa ja minä löysin iso kirkko, luterilainen kirkko. Ja myös sen kirkossa minä löysin muutama- paljon ystäviä. Ja sen jälkeen minä löysin myös pappi. – Haastattelu 3

Ystävien rooli näyttäytyy haastatteluissa jopa melko ratkaisevalta, ilman luotettavia ihmiskontakteja haastateltavilla ei välttämättä olisi syntynyt positiivista käsitystä kristinuskosta. Näiden kontaktien avulla haastateltavat ovat saaneet positiivisia kokemuksia ja onnistuneet luomaan ihmissuhteita. Ystävien avulla haastateltavat ovat voineet myös keskustella ja jakaa omia kokemuksiaan. Samassa tilanteessa olevien tai olleiden henkilöiden tuki korostuu niin ikään haastatteluissa. Kokemusten jakaminen vaikuttaa vähentäneen merkittävästi myös haastattelijoiden yksinäisyyttä.

Minä muistan ja se sen aikaa min- tulen minun muisto, että mä olin Ruotsissa ja mä olin kirkossa ja millainen ihmisiä minä näin ja että he rukoilevat minulle - Mä olin leirissä yksin, minä mietin, että minun – mistä minä voin löysin sellainen ihmisiä, ehkä voi olla täällä Ruot- Suomessa. – Haastattelu 3

Miksi te tulette Eurooppaan koska teidän maa on rauha, turvallinen maa?(Keskustelu toisen turvapaikanhakijan kanssa)' Ensin hän ei halunnut vastata mulle, sen jälkeen hän vastaa "joo, minä olen kristitty, en voi asua islamin maa se on mulle vaarallinen maa, en voi asua, siksi tulin Eurooppaan." Kun minä kuulin tämän asian tulin iloiseksi. Ja mietin: "en ole yksin". Silloin mietin, että hän on minun perhe, jumalan perhe – Haastattelu 4

Kaikkea tätä avun vastaanottamista ja ihmiskontaktien tärkeyttä kuvaava termi on kohtaaminen. Jokaisessa haastattelussa kohtaaminen turvapaikanhakijan ja kristityn henkilön välillä on jollain tapaa merkittävä. Positiivisella ensikohtauksella vaikuttaisi olevan myös erittäin suuri merkitys haastatteluiden perusteella.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Muslimitaustaisen turvapaikanhakijan kristityksi kääntyminen voidaan jakaa ainakin kolmeen osaan/prosessiin, jotka hän on haastatteluiden perusteella käynyt läpi. Ensimmäinen näistä on kohdatuksi tuleminen kristityn toimesta, toinen epäilykset aikaisempaa uskontoaan/uskoaan kohtaan ja kolmas on kiinnostuksen herääminen kristinuskoa kohtaan. Osat voivat kronologisesti olla missä järjestyksessä vain. Esimerkiksi osalla haastateltavista epäilyt omaa uskontoaan/uskontoaan kohtaan olivat syntyneet jo ennen kristityn kohtaamista tai kiinnostusta kristinuskoa kohtaan, toisilla ne syntyivät kristityn kohtaamisen ja kristinuskosta kiinnostumisen jälkeen ja osalla näiden välissä.

Tämä herättää mielenkiintoisen kysymyksen: miksi juuri kristinuskko? Miksi eivät muut elämäntutkimukset? Tutkimustulosten perusteella taustalta löytyy kristityn kohtaaminen ja sen kautta kiinnostuksen herääminen kristinuskoa kohtaan. Taustalta saattaa myös löytyä yhteiskunnalliset erot Suomen länsimaissa ja Lähi-idän yleisissä ontologisissa katsontakannoissa. Oletus siitä, että maailmankaikkeudella on luoja, on hyvin yleinen vahvasti uskonnollisissa Lähi-idän kulttuureissa. Tästä johtuen Jumalan olemassaolo voi olla hyvin oletettavaa vastaavanlaisista Lähi-idän kulttuureista tulleilla turvapaikanhakijoilla ja mahdollisesti tästä johtuen kristinuskko puhuttelee ja koetaan tutuksi, kun epäilyt aiempaa uskoa kohtaan alkavat. Kristinuskko jakaa tämän ontologisen periaatteen islamin kanssa - maailmankaikkeudella on alku ja luoja. Tarkempi vastaaminen tähän kysymykseen vaatisi jatkotutkimusta. Lisäksi mielenkiintoisena kysymyksenä on myös turvapaikanhakijoiden sekularisoituminen ja täysi uskonnosta luopuminen kulttuurin vaihtuessa merkittävästi vähemmän uskonnolliseksi.

Suomen seurakuntien rooli ilmiön selittävänä tekijänä tuli myös tuloksista selvästi esille. Seurakunnat toimivat aktiivisina tekijöinä kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kertomuksissa. Seurakunnat näyttäytyivät hyvin ulospäinsuuntautuneina ja tarjosivat uuden yhteisön sitä tarvitsevalle. Seurakunnat toimivat uusina hengellisinä yhteisöinä ja tarjosivat uusia lähisuhteita. Tähän tutkimukseen ei kuulunut Suomen eri kristillisten suuntausten vertailua ilmiön osalta,

mutta tämä olisi hyvin mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe. Jatkotutkimusta tulisi tehdä siitä, millaisilla tavoilla Suomessa vaikuttavat kristilliset suunnat toimivat turvapaikanhakijoiden keskuudessa ja eroavatko nämä keskenään ja miten. Lisäksi seurakuntien roolia turvapaikanhakijoiden keskuudessa tulisi määrällisenä tutkimuksena tutkia enemmän – ketkä tavoitetaan ja ketkä jäävät sen ulkopuolelle.

Tässä tutkimuksessa kristinuskon sisältö ja Raamatun merkitys olivat hyvin merkittäviä ilmiötä selittäviä tekijöitä. Tuleva jatkotutkimus voisi koskea näiden tarkempaa merkitystä kristityksi kääntyneen teologiassa ja opillisina kysymyksinä. Tämän tutkimuksen perusteella oletettavaa on, että esille nousee islamin ja kristinuskon opilliset erot. Erityisesti tämä on mielenkiintoista siitä näkökulmasta, miten niiden välinen ristiriita ratkeaa – sulautuvatko ne oppina yhteen, uusi uskonto voimakkaampana tekijänä vai tapahtuuko siinä merkittävämpi opillinen syrjäytys ja mitkä tekijät tähän kaikkeen siihen vaikuttavat?

Tämän tutkimuksen perusteella on hyvinkin todennäköistä, että Suomessa kristityksi kääntynyt muslimitaustainen turvapaikanhakija joutuu kokemaan vainoa, syrjintää, henkistä ja fyysistä väkivaltaa. On myös hyvin mahdollista, että he joutuvat lähipiirinsä hylkäämiksi, kuten perheidensä ja ystäväpiiriensä. Suurinta henkistä, sekä fyysistä väkivaltaa tapahtuu vastaanottokeskuksissa, muiden turvapaikanhakijoiden taholta. Muslimitaustaiset kristityksi kääntyneet turvapaikanhakijat myös tiedostavat oman yhteisönsä reaktion uskonnosta luopumiseen. He tietävät, miten heidän Lähi-idän kotimaassaan kristittyihin suhtaudutaan ja miten se sama suhtautuminen usein jatkuu myös Suomessa. Kuriositeettina tämän tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että kristityksi kääntymisen ei ole kevein perustein tehty ratkaisu. Tämän puolesta puhuu myös kristityksi kääntymisen salailu muilta turvapaikanhakijoilta.

Hyödyllisenä kehittämissideana seurakunnille on turvapaikanhakijoiden parissa tehtävän työn kehittäminen niin, että heidän kohtaaminen tapahtuisi heidän omasta uskontokulttuurillisesta viitekehyksestä käsin. Tällöin työ avaisi paremmat mahdollisuudet dialogiin ja oletettavasti tavoittaisi paremmin kohdeyleisöä. Tämä ei kuitenkaan ole yksinkertaista, vaan toiminnan kehittämiseen liittyy paljon haasteita. Turvapaikanhakijoiden kohtaaminen itsessään on melko

paljon seurakuntien työntekijöiden ja vapaaehtoisten vastuulla. Hanna Niemen ja Ulla Siirron mukaan (2017, 78) useissa seurakunnissa haasteeksi koettiin juuri turvapaikanhakijoiden ja kantasuomalaisten tutustumismahdollisuuksien heikko hyödyntäminen.

Uusien kulttuurillisten tarttumapintojen rakentaminen ja yhteinen vuorovaikutus ovat avain turvapaikanhakijoiden kotouttamiseen ja heidän kanssaan tehtävän työn kehittämiseen. Seurakunnat voivat myös rakentaa toiminnassaan yhteisöjä, joissa voidaan nauttia kunnioituksesta ja avoimesta ilmapiiristä ilman vihapuhetta tai uskontoon perustuvaa syrjintää. Näissä yhteisöissä peruspilareina voitaisiin käyttää uskontolukutaitoa ja dialogisuutta (Gothóni, Raili & Siirto, Ulla 2016, 177 - 178). Esimerkiksi erilaiset nuorisotyön toimintamuodot ovat osoitus siitä, miten seurakunnissa voidaan rakentaa yhteisöjä, joista löytyy kiinnittymispaikka kaikille erilaisista lähtökohdista tuleville henkilöille. Tätä samaa yhteisöjen rakentamisen osaamista voitaisiin hyödyntää myös kotouttavassa työssä. Lähtökohtaisesti ihmisellä onkin aina tarve kiinnittyä johonkin. Useimmiten kiinnittyminen tapahtuu ystävien, asuinpaikan, kulttuurin tai muun tekijän kontekstissa. Saamme kuitenkin itse yleensä valita, miten säilytämme suhteemme ympäröivään yhteisöön ja mihin kiinnitymme pidemmäksi aikaa (Hammar & Katisko 2016, 166). Turvapaikanhakijoilla omat valinnanmahdollisuudet eivät kuitenkaan ole samat. Haave turvallisesta ja välittävästä yhteisöstä kuitenkin on varmasti suurempi kuin osaisi edes olettaa.

Seurakunnat voivat olla kotouttamistyön kehittämisessä uusia suunnannäyttäjiä avoimina, kulttuurisensitiivisinä ja yhteisöllisyyttä rakentavina toimijoina. Tällaista edelläkävijyyttä ja rohkeutta toimia huonossa yhteiskunnallisessa asemassa olevan ihmisryhmän puolesta tarvitaan. Suomessa on tällä hetkellä paljon osaamista turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kotouttamistyön kehittämiseksi. Käytännössä sitä osaamista ei ole saatu siirrettyä kokonaan toimintaan ja usein pakolaisten saama apu pitkittyy ja tällöin on olemassa suurikin syrjäytymisen riski. (Hammar & Katisko 2016, 167.) Seurakunnissa olevaa osaamista voitaisiin ottaa käyttöön laajemmin kotouttamistyön kehittämiseksi. Kaikkiaan pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden yksilöllinen kohtaaminen niin uskonnollisesta kuin muistakin identiteetin osa - alueista käsin on merkittävää.

7 POHDINTA

7.1 Oppimiskokemukset

Tutkimuksen tekeminen on ollut meille suuri kasvun ja oppimisen prosessi. Opimme paljon tutkimuksen tekemisestä, turvapaikanhakijoista, kulttuurien välisistä eroista, uskonnon merkityksestä yksilölle ja paljon asioita itsestämme.

Tutkimuksen tekeminen ei ollut kummallekaan meistä tuttua. Opintoihimme ei varsinaisesti kuulu akateemisen tutkimuksen tekeminen, joten lähdimme tutustumaan tutkimuksen tekemisen kirjallisuuteen itsenäisesti ilman aikaisempaa koulutusta aiheesta. Prosessia kuvaa hyvin Dunning-Kruger-vaikutus (Wikipedia, Dunning-Kruger effect, 2018). Prosessin alussa kuvittelimme omat tiedot ja taidot hyvin ylimalkaisesti, mutta kirjallisuuteen tutustumisen ja esihaastattelun jälkeen tajusimme oman osaamisemme rajat ja sen, kuinka haastava prosessi tutkimus on. Hyvä näin, muussa tapauksessa olisimme voineet lähteä niin sanotusti soitellen sotaan ja tehdä kaikki aloittelijan virheet, mistä monet lukemamme tutkimus ja analyysioppaat varoittavat.

Tutkimuksen tekeminen paljastui paljon haastavammaksi ja erityisesti itsehillintää ja omien ennakkoluulojen tiedostamista vaativaksi prosessiksi. Erityisesti tämä tuli vastaan varsinaisia haastatteluita tehtäessä, jossa omien tunteiden kontrolli oli välistä hyvinkin haastavaa. Pyrkimyksemme oli saada omat reaktiomme minimiin, jotteimme sorru haastatteluiden johdatteluun omilla eleillämme ja reaktioillamme. Tietenkään tähän ei aina pystytty, sillä haastateltavien kertomat kertomukset olivat usein hyvin tunteita herättäviä. Jälkikäteen koemme, että pyrkimys eliminoimaan kaikki tunteet ja niiden aiheuttamat reaktiot olisi ollut haastateluille enemmän haitaksi. Haastateltavat kertoivat meille hyvinkin rajuja henkilökohtaisia kokemuksia ja toivat esille omia tunteitaan itkun ja naurun kautta. Uskomme, että emme olisi päätyneet vastaavanlaiseen luottamukseen haastateltavien kanssa, jos emme olisi reagoineet ollenkaan haastateltavien kertomuksiin tai jos olisimme antaneet täy-

sin tunteelle vallan. Loppujen lopuksi onnistuimme mielestämme hyvin kontrolloimaan ja tasapainottelemaan omia tunnereaktioitamme haastatteluiden aikana. Onnistuminen näkyy mielestämme tuloksissa.

Täyden objektiivisuuden ihanne osoittautui myös hyvin haastavaksi, jopa mahdollottomaksi. Tämä tuli erityisesti esille tutkimuskirjallisuudesta. Pyrimme tuomaan tutkimukseemme läpinäkyvyyttä kirjaamalla omat ennakkokäsityksemme tutkittavasta ilmiöstä ja siihen liittyvistä tekijöistä. Tämän teimme tutkimuksen suunnitteluvaiheessa, johon kirjoitimme ne omaan kappaleeseensa. Tiedostamalla omat ennakkokäsityksemme pyrimme vähentämään haastattelussa tapahtuvaa johdattelua ja myös minimoimaan niiden vaikutuksen analyysivaiheessa. Tämäkin vaati tietynlaisen kultaisen keskitien löytämistä, ottaen huomioon teemahaastattelun tekemiseen vaadittavan tutkijan ennakkotiedon tutkittavasta ilmiöstä (Kananen, 2014, 77). Tutkimuksen tekijöinä tämän arvioimista on mielestämme hyvin vaikea arvioida, sillä omat ennakkokäsitykset ovat tietyllä tavalla yksilölle niin sanottu sokeapiste.

Haastateltavien, eli muslimitaustaisten kristityksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden oman äänen kuuleminen oli tutkimuksen yksi keskeinen tavoite, jonka koemme täyttäneemme tutkimuksessa. Koemme myös, että tutkimuksen tutkimuskysymykseen on vastattu. Tutkimuskysymyksessä kysyttiin kääntyneiden turvapaikanhakijoiden omia kokemuksia ja motiiveja kääntymisen taustalta ja nämä tulivat hyvin esille haastatteluista ja niistä johdetuissa tuloksista. Onnistumiseen tutkimuskysymykseen vastaamisessa johti hyvin ja tarkasti valitut teemahaastattelun teemat, joiden avulla haastatteluita käytiin. Yhtenä keskeisenä parantamisen alueena ovat taitomme haastattelijoina. Haastatteluiden litterointi vaiheessa huomasimme, että ohitimme monta tilaisuutta kysyä lisäkysymyksiä, joiden avulla olisimme oletettavasti voineet uppoutua haastateltavien kokemuksiin ja motiiveihin syvällisemmin. Tällä huomiolla ei valitettavasti voi vaikuttaa tähän tutkimukseen, mutta se on hyvin arvokas huomio tulevaa mieltien.

7.2 Opinnäytetyö sosionomin ja kirkon nuorisotyönohjaajan lopputyönä

Opinnäytetyömme poikkeaa hieman keskimääräisestä ammattikorkeakouluissa tehtävästä opinnäytetyöstä siinä mielessä, että sen lähtökohdat eivät ole suoraan linkittyneet työelämän nimeämään tarpeeseen. Työmme lähtökohta oli itse havaitsemassamme tarpeessa kehittää ammatillista työtä ja halussa kasvattaa omaa ammatillista osaamista turvapaikanhakijoihin liittyen. Työn toteuttaminen on myös tapahtunut lähes yksinomaan parityönä ilman työelämän ohjaavaa roolia. Tähän on poikkeuksena Karkun Evankelisen opiston merkitys haastatteluympäristönä ja haastateltavien hankintaan liittyen. Karkulla ei ollut varsinaisesti siis roolia työmme muissa osa-alueissa. Työelämän kehittäminen kuuluu työmme tavoitteisiin ja suoran työelämässä olevan kohteen puuttuminen saattaa vaikuttaa työn hyödyntämiseen eri ammatillisissa ympäristöissä

Tärkeimpänä sosionomin osaamiseen liittyvänä yksittäisenä tekijänä tähän työhön liittyen nostamme asiakkaan arvostaman kohtaamisen ja vuorovaikutuksen rakentamisen asiakkaan ja ammattilaisen välillä. Tutkimusprosessin aikana työn eri vaiheissa olemme olleet kontaktissa turvapaikanhakijoiden kanssa ja pyrkineet heidän kanssaan ymmärtämään tutkimaamme ilmiötä. Näin ollen olemme rakentaneet dialogisuutta ja kohdanneet turvapaikanhakijat avoimesti. Kuten edellä mainittiin, työmme ei ole tapahtunut suoraan työelämässä, mutta työmme taustalla elää vahvasti käsitys sosiaali – ja kirkon alalla tehtävästä työstä. Samankaltainen arvostava ja dialoginen kohtaaminen on avain myös kaikenlaiseen ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kohtaamiseen. Kokonaisuudessaan työmme on laadullisen tutkimusmenetelmän soveltamista sosionomin ja kirkon nuorisotyönohjaajan työn kehittämiseen turvapaikanhakijoiden kanssa. Työn tekeminen on vaatinut meiltä paljon itseohjautuvuutta ja kykyä soveltaa olemassa olevaa tietoa turvapaikanhakijoista. Tämän lisäksi meidän on pitänyt käyttää paljon aikaa tutkimus – ja kehittämistoiminnan perusteiden opetteluun ja soveltamiseen. Kriittinen työmetodien tarkastelu, asiakaslähtöisyys ja kulttuurisensitiivisyys ovat seikkoja, jotka ovat työmme ytimessä. Nämä samat seikat voidaan löytää sosionomin kompetensseista eri alueilta (Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2016).

Ammatillisen kasvun näkökulmasta tutkimuksellisen opinnäytetyön tekeminen on ollut itsensä johtamista ja pitkäjänteisyyttä vaativa prosessi. Tämän prosessin aikana organisointi – ja ongelmanratkaisukyky ovat myös huomattavasti kehittyneet. Sosionomin eettiseen osaamisen osa-alueeseen kuuluu kyky asettua yhteiskunnalliselta asemaltaan haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden ja ryhmien puolelle (Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2016). Työmme isoimpana tavoitteena oli juuri tällaisessa asemassa olevan ihmisryhmän äänen esiintuominen siinä laajuudessa, jossa se oli mahdollista tehdä. Tavoite osaltaan nousi halusta kehittää työelämää, mutta myös omasta halustamme opetella aidosti tunnistamaan turvapaikanhakijoiden kokemuksia ja kasvaa paremmiksi kohtaajiksi. Tutkimuksemme aihe on kokonaisuudessaan uusi ja tällä haluamme laajentaa osaamistamme yhä muuttuvassa työympäristössä. Tulevaisuudessa yhä useammassa toimintaympäristössä joudutaan työskentelemään pakolaistaustaisten henkilöiden kanssa varsinkin sosiaalialalla. Kohtaamisen taidot ja eri kulttuuritaustojen hahmottaminen sekä mahdollisten kokemusten tiedostaminen ovat silloin keskeisessä asemassa yksilöiden kanssa toimiessa. Yhtenä suurena tekijänä on myös uskonnollisten asioiden puheeksi ottaminen. Oletus uskonnollisesta vakaumuksesta tai identiteetistä aiheuttaa kankeita ajatusmalleja, jotka voivat heijastua negatiivisella tavalla käytännön toimintaan. Kulttuureissa ja uskonnoissa on mahtava kyky synnyttää pienilläkin ihmismäärillä hyvinvointia edistäviä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta kasvattavia yhteisöjä.

Kun tarkastelemme työtä kirkon nuorisotyöntekijän ydinosamisesta käsin, voidaan huomata isoakin päällekkäisyyttä sosionomin kompetensseihin. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosamiskuvauksessa mainittu yhteisöllinen - ja yhteiskunnallinen osaaminen osuu monella osa-alueella työmme yllä kuvattuun ytimeen. Työmme sivuaa myös hengellisen osaamisen ja organisaatio – ja kehittämisoosaamisen aluetta (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2010).

Kulttuurien tunteminen ja erilaisten katsomuksien kohtaaminen on kirkon nuorisotyöntekijän ydinosamasta (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2010). Turvapaikanhakijoiden kääntyminen kristityiksi antaa seurakunnille uusia jäseniä, joiden vaikutus tulee väijäämättä näkymään myös nuorisotyössä. Tässä työssä hankittu tieto ja käytetyt menetöt ovat vieneet meitä syvemmälle näissä

osaamisen alueissa. Työn tekeminen on tuonut meille paljon uusia kehittämisajatuksia varsinkin seurakuntien monikulttuurisen työn kehittämiseen ja turvapaikanhakijoiden uskonnollisuuden puolustamiseen liittyen. Kaikkiaan työn tekeminen on opettanut meille myös kristinuskon perussanomaa uudelleen ja osoittanut miten vahva merkitys on lähimmäisen rakkaudella ja arkisella huolenpidolla. Turvapaikanhakijat ovat erilaisten kokemusten ja mutkien kautta valinneet kristinuskon omakseen ja suomalaisissa seurakunnissa tullaan tulevaisuudessa tekemään työtä yhä värikkäämmistä kulttuurillisista lähtökohdista käsin yhdessä, kristittyinä.

Kirkko on tulevaisuudessa suuren haasteen edessä ja sitä voi pahimmillaan uhata talouden romahtaminen, sekä alueellinen, kulttuurillinen ja uskonnollinen merkitsemättömyys (Henttonen 2018). Tästä johtuen kirkon työntekijöillä on suuri haaste tutkivan, kokeilevan ja arvioivan työtteen kehittämisessä. Tutkimuksemme kohdistuu juuri tähän kehitysvaatumukseen. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosamisessa on mainittu organisaatio – ja kehittämisosaaminen, jonka alle myös seurakuntien työn kehittäminen ja uusien työmuotojen kokeileminen, eteenkin pakolaistaustaisten henkilöiden kanssa, sijoittuu. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2010.) Toimintaympäristön muutos haastaa kirkon kehittymään ja kokeilemaan uutta. Kristinuskosta kiinnostuneet pakolaiset ja turvapaikanhakijat ovat seurakunnille mahdollisuus kehittää toimintaa uuteen suuntaan.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tämän tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa on käytetty apuna Tuomen ja Sarajärven (2018, 147 - 172) pohdintaa tutkimuksen eettisyydestä ja luotettavuudesta. Tutkimukseen sisältyi useita osia, joiden eettinen tarkastelu on tarpeen. Nämä kohdat ovat tutkimuksen kohderyhmä, tutkimusaihe, haastattelut, tutkimusaineiston analyysi ja raportointi. Tutkimuksessa varsinkin haastatteluihin ja aineiston analyysiin tuli kiinnittää erityistä huomiota. Tutkimuksen aihe antaa jo paljon pohdittavaa eettisestä näkökulmasta. Pyrimme kuitenkin rajamaan aiheen niin, että se käsittelee vain haluamaamme osaa tutkimastamme ilmiöstä. Perustelimme tutkimuksemme tarkoitusta selkeällä kiinnostuksella

tutkittavaa ihmisryhmää kohtaan ja kiinnostukseen sisältyi myös halu kehittää ammatillista työtä.

Tutkimusaiheeseen liittyen myös tutkimamme kohderyhmä asetti meille paljon eettisiä kriteereitä. Turvapaikanhakijoiden kokemusten arvostaminen ja aidon kiinnostuksen välittäminen heitä koskevan ilmiön tutkimisen kautta oli haaste, johon halusimme vastata. Tutkimusten tuloksista voi päätellä, että turvapaikanhakijat ovat jakaneet arkojakin kokemuksia tässä tutkimuksessa. Tällöin voidaan todeta tutkimusympäristön ja tilanteen olleen turvallinen ja näiden asioiden jakamisen kannalta oikeanlainen. Turvapaikanhakijoille tuli myös viestiä koko aineistonkeruuprosessin ajan, että mitä tutkimuksella tavoitellaan ja mitkä ovat sen käyttämät metodit. Näiden asioiden läpikäynti tapahtui kaikkien tutkimukseen osallistuvien henkilöiden yhteisessä tilaisuudessa Karkun Evankelisella opistolla. Tilaisuudessa käytiin läpi esityksenä mistä tutkimuksessa oli kysymys ja samalla täytettiin tutkimuksen suostumuslomake, lomakkeita oli tarjolla suomeksi ja englanniksi. Autoimme haastateltavia tarvittaessa lomakkeiden täytössä. Tilaisuudessa painotettiin myös tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuutta ja sitä, että tutkimuksesta voi jättäytyä pois ilman suurempia selityksiä.

Aineistonkeruumenetelmällä eli haastatteluilla oli niin ikään suuri merkitys tutkimuksen eettisyyden kannalta. Tutkimuksen kohderyhmänä olleet turvapaikanhakijat antoivat meille useita pohtimisen aiheita. Haastattelut tapahtuivat osin useilla eri kielillä ja kahdessa haastattelussa toinen haastateltava tulkkasi toisen puhetta, nämä haastattelut toteutettiin parihaastatteluina. Tulkkina toimineet henkilöt osallistuivat siis myös itse tutkimukseen ja tulkkasivat samalla toisen haastateltavan kertomaa. Tämä asettaa kysymyksen tulkatun tiedon totuusarvosta ja siitä, miten hyvin haastattelussa kysytyt ja kerrotut asiat välittyvät. Tutkimuksen tulokset kuitenkin osoittavat, että teemahaastattelun metodi ja haastattelukysymykset on ymmärretty. Johdonmukaisten tulosten saaminen kuitenkin edellytti sitä, että haastateltavat sitoutuivat ohjeistukseemme aineiston keräämisestä ja uskalsivat luottaa toisilleen haastatteluissa kysytyjä asioita. Mikäli olisimme toteuttaneet teemahaastattelun satunnaisottannalla esimerkiksi kaikkien Suomeen 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden keskuudesta, olisi varmasti jouduttu menettelemään toisin.

Tutkimusaineiston analyysin kulku on esitelty ylempänä. Luotettavuuden ja eettisyyden näkökulmasta on tärkeää pohtia, miten analyysi on toteutettu ja miten tutkimuksen tuloksiin on päästy. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 164.) Tärkeimpänä lähtökohtana analyysin tekemiselle oli se, että haastatteluissa saanottuihin alkuperäisilmauksiin pystyi palaamaan mistä tahansa analyysin vaiheesta. Tällöin pystyimme varmistamaan analyysissä esiin nousseiden asioiden olevan täysin aineistolähtöiset. Käytimme äänitettyjen haastatteluiden litteroinnissa sanatarkkaa litterointia, jotta emme altistu turhaan olettamuksille tai tulkitse haastateltavien kertomaa väärin. Analyysin edetessä ja aineiston pelkistyksessä törmäsimme usein haasteeseen, jossa pelkistyksen perusteella syntynyt ilmaus ei vastannutkaan alkuperäisilmauksia. Tällöin meidän piti palata taaksepäin haastatteluun ja alkaa pohtia missä vaiheessa olimme erkaantuneet aineistosta. Tämä toistui useassa vaiheessa, mutta tutkimuksen tavoitteiden ja eettisyyden kannalta jokainen tarkistus oli erittäin tarpeen tehdä. Analyysin tekeminen ja eettisyyden varmistaminen oli yksi opinnäytetyön työläimpiä vaiheita.

Tutkimuksen raportointi osoittautui eettisyyden ja toistettavuuden kannalta paljon aikaa vieväksi prosessiksi. Ei riitä, että kirjoittaa puhtaaksi kaiken sen mitä tutkimuksessa on havainnoitu, vaan pitää pystyä perustelemaan työn lukijoille, miten ja miksi tutkimus on tehty (Tuomi & Sarajärvi 2018, 164.) Useimmat opinnäytetyöt ovat ammattikorkeakouluissa työelämälähtöisiä ja omaa opiskelualaa alaa kehittäviä. Tällöin vastuu työn raportoinnista kohdistuu käytännössä niin korkeakoululle kuin työelämälle. Tämän tutkimuksen raportoinnissa vastuu on erityisesti siinä, että haastateltavien kertoma välitetään oikein eikä heidän sanomaansa käytetä väärin perustein. Tässä raportissa on niin ikään painotettu kaikkien käytettyjen menetelmien läpinäkyvyyttä ja metodologiset valinnat on perusteltu. Kaikkiaan raportti on kirjoitettu niin, että se tarjoaisi kaikille tämän työn lukijoille mahdollisuuden perehtyä tässä tutkimuksessa haastateltujen turvapaikanhakijoiden kokemuksiin ja motiiveihin kristityksi kääntymisestä.

LÄHTEET

- Cottee, S. (2015) *The Apostates: When Muslims Leave Islam*. Lontoo: C.Hurst & Co.
- Gothóni, Raili. & Siirto, Ulla. *Suomi muutoksen keskellä*. Teoksessa. Gothóni, R. & Siirto, U. (2016). *Pakolaisuudesta kotiin*. [Helsinki]: Gaudeamus. (170 - 180).
- Euroopan komissio. Eurostat Statistics Explained. Turvapaikkatilastot. Saatavilla 24.11.2018 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics/fi
- Eurostat newsrelease. Asylum in the EU Member States Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015 Syrians, Afghans and Iraqis: top citizenships. Saatavilla 24.11.2018 <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/>
- Engedal, L. (2006) *Homo Viator. The Search for Identity and Authentic Spirituality in a Post-modern Context*. Teoksessa K. Tirri (toim.), *Religion, Spirituality & identity*. (s. 44-64). Bern: International Academic Publishers.
- Hammar, Sari. & Katisko, Marja. *Pakolaisesta täysvaltaiseksi asukkaaksi*. Teoksessa. Gothóni, R. & Siirto, U. (2016). *Pakolaisuudesta kotiin*. [Helsinki]: Gaudeamus. (157 - 167).
- Henttonen, Kai (12.11.2018). *Kirkon ajankohtaiset haasteet (Saksan evankelisessa kirkossa 2000-luvulla käydyn strategiakeskustelun pohjalta)*. [Luento] Helsinki. Diakonia – ammattikorkeakoulu
- Hirsjärvi, S., Hurme, H. (2010) *Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus.

- Helminen, J. (toim.) (2016). *Työelämälähtöistä ammattikorkeakoulupedagogiikkaa rakentamassa*. (Diak työelämä 3). Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Ikonen, T. (2015). Kirkko muukalaisen asialla. Kansainvälinen diakonia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hiippakunta- ja keskushallinnossa 1993-2004. (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 41). Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. (Väitöskirja, Helsingin yliopisto)
- Infopankki (2018). Suomen sosiaaliturva. Saatavilla 13.8.2018
<https://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/maahanmuuttajana-suomessa/suomen-sosiaaliturva>
- Infopankki (2018). Turvapaikanhakijana Suomeen. Saatavilla 13.8.2018
<https://www.infopankki.fi/fi/muutto-suomeen/ei-eu-kansalaiset/turvapaikanhakijana-suomeen>
- James, W. (1981). Uskonnollinen kokemus. Hämeenlinna: Karisto.
- Kalliopuska, M. (2005) Psykologian sanasto. Helsinki: Otava.
- Kananen, J. (2014) Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karjalainen, H. (2011) Nyt voin ajatella vapaammin – Uskonnollisesta yhteisöstä poiskääntyminen. Itä-Suomen yliopisto: Pro-gradu-tutkielma
- Kirkon tutkimuskeskus (2018). Seurakuntien apu turvapaikanhakijoille. Saatavilla 13.8.2018. <https://www.kirkontutkimuskeskus.fi/viz?id=15>

- Kotkavirta, J. (2002) Kokemuksen ehdot ja hahmot: Kritik der reinen vernunft ja Phänomenologie des geistes. Teoksessa Haaparanta, L & Oesch, E. (toim.) Kokemus. (s.15-36) Tampere: Juvenes Print.
- Kyllönen, K. 2012. Uskonnon rooli maahanmuuttajien konfliktien sovittelussa. Sovittelijoiden, maahanmuuttajien ja kirkon maahanmuuttajatyöntekijöiden näkökulmasta. (Pro-gradu tutkielma, Helsingin yliopisto, teologinen tiedekunta.) Saatavilla <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/34870/uskonnon.pdf>
- Lindstedt, I. & Nikki, N. (2018) Polemiikki identiteetin muodostuksen välineenä Raamatussa ja Koraanissa. Helsingin yliopisto.
- Maahanmuuttovirasto (2018). Tilastot. Saatavilla 13.8.2018 <http://tilastot.migri.fi/#decisions>
- Maahanmuuttovirasto (2018). Turvapaikka Suomesta. Saatavilla 13.8.2018 <https://migri.fi/turvapaikka-suomesta>
- Martikainen, T., Sakaranaho, T. & Juntunen, M. (2008) Islam Suomessa: muslimit arjessa, mediassa ja yhteiskunnassa. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Mähönen, T. Jasinskaja-Lahti, I. (2013) Etniset ryhmäsuhteet ja maahanmuuttajien akkulturaatio. Teoksessa T. Martikainen (toim.), P. Saukkonen (toim.) & M. Säävälä (toim.). Muuttajat, Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta (247-261).
- Niemi, H. & Siirto, U. (2017) Hätämajoituksesta Aleppon kelloihin: Evankelis-luterilaisten seurakuntien turvapaikkatyö Suomessa. Kuopio: Grano Oy

- Paloutzian Raymond, F. 2005 Religious Conversion and Spiritual Transformation. A meaning System Analysis. Teoksessa Paloutzian, Raymond F. & Park, C. (toim.) Handbook of Psychology of Religion and Spirituality. New York: The Guildford Press
- Perttula, J. (2011) Kokemus ja kokemuksen tutkimus: Fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Teoksessa Perttula, J & Latomaa, T. (toim.) Kokemuksen tutkimus. Merkitys - Tulkinta - Ymmärtäminen. (s.115-162). Tampere: Juvenes Print.
- Pew Research Center. The Changing Global Religious Landscape. Saatavilla 13.8.2018 <http://www.pewforum.org/2017/04/05/the-changing-global-religious-landscape/>
- Rambo, L. & Farhadian, C. (2014) The Oxford Handbook of Religious Conversion. Oxford University Press.
- Rauta, J. (2016). Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2016. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. Saatavilla http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/134374/PO-LAMK_katsauksia_12_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Saeed, A. & Saeed, H. (2016) Freedom of religion, Apostasy and Islam. New York: Routledge
- Suomen evankelis – luterilainen kirkko (2018). Sakasti. Kirkon työ maahanmuuttajien parissa. Saatavilla 13.8.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2EE840>
- Suomen evankelis – luterilainen kirkko (2010). Sakasti. Koulutus. Ydinosaminen. Ydinosamiskuvauksia. Saatavilla 25.11.2018 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/nuorisott_yo.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/nuorisott_yo.pdf)

Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto (2016). Työskentely. Sosiaalialan kompetenssit. Saatavilla 25.11.2018 <https://www.innokyla.fi/documents/1167850/b1046ec1-3d15-4507-9640-940688343d5f>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Turvapaikanhakijoiden sosiaaliturva ja palvelut Suomessa. Saatavilla 13.8.2018 <https://stm.fi/turvapaikanhakijoiden-palvelut>

Suomen pakolaisapu (2018). Pakolaisuus Suomessa. Saatavilla 13.8.2018. <http://pakolaisapu.fi/pakolaisuus/pakolaisuus-suomessa/>

Tiainen, S. (2015). Muslimit keskellämme. Työntekijöiden kokemuksia maahanmuuttajatyöstä muslimitaustaisten parissa Tampereen evankelis-luterilaisessa seurakunnissa (Opinnäytetyö, Diakonian-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma).

Tilastokeskus. Turvapaikanhakijat ja pakolaiskiintiö. Saatavilla 24.11.2018 https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Tuomi, J. Sarajärvi, S. (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi

Väestöliitto (2018). Maahanmuuttajat. Saatavilla 13.8.2018 http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/

Wikipedia. Dunning-Kruger effect. Saatavilla 28.10.2018. https://en.wikipedia.org/wiki/Dunning%E2%80%93Kruger_effect

YLE, Suomi. Ylen kysely: Ilmapiiri kiristynyt kristittyjen ja muslimien välillä vastaanottokeskuksissa: ”Kirkossa käyviä uhkillaan”. Yle uutiset. Saatavilla 13.8.2018. <https://yle.fi/uutiset/3-9842944>

LIITE 1. Teemahaastattelun runko

Teemahaastattelurunko

Teema 1: Elämä ja elämäntilanne (Asuminen? Työ ja opiskelu? Vapaa-aika? Perhe? Uskonnollinen identiteetti?)

- Kerro elämästäsi ennen Suomeen tuloa. Suomeen tulon jälkeen?

Teema 2: Kokemukset (tunteet, tapahtumat, ajatukset, usko, intuitio) Ilmiön merkityksellistäminen kokemuksilla

- Kerro siitä ajanjaksosta kun olit kääntymässä/kääntynyt kristityksi.”
- Kerro niistä tapahtumista kun lähdit mukaan kristittyjen toimintaan
- Kristillisuus?

Teema 3. Motiivit (syy, aiheuttaja, innostaja)

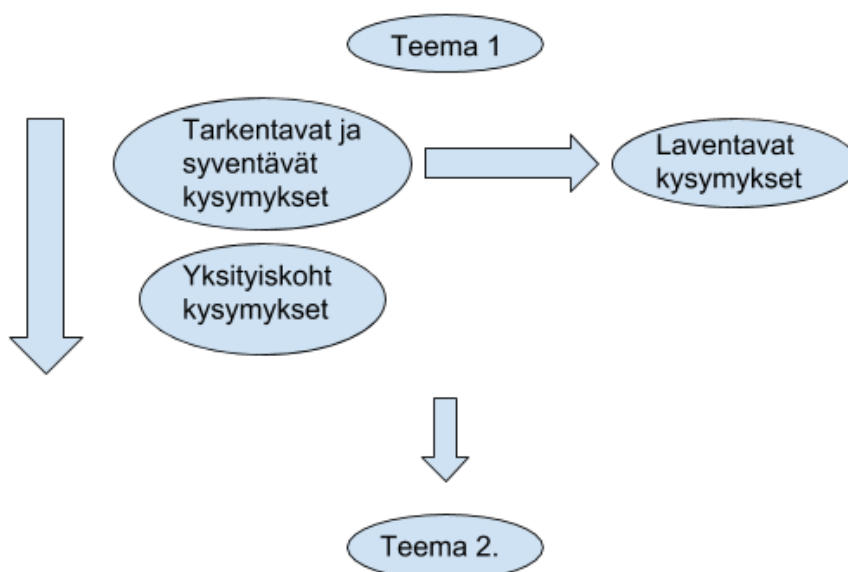
- Mitkä seikat saivat sinut kiinnostumaan kristinuskosta?
- Miten aloit miettiä mahdollisuutta kääntymiseen?
- Mistä ajatus kääntymiseen on lähtöisin?

Teema 4. Vaikutus/Merkitys

- Onko ollut vaikutusta?
- Vaikutus nyt? Tulevaisuudessa?
- (Halu tietystä vaikutuksesta?)
- Koetko olevasi kristitty (jos on mahdollista)

Kuvio 1. Teemahaastattelun eteneminen

Structure of theme interview

Theme 1. Life and current life situation

- Tell us about your life before Finland. After Finland?
- (Living, work and studies, Freetime, Family, Religious identity/spiritual identity)

Theme 2. Experiences (Emotions, moments, thoughts)

- Tell us about that time when you were about to be baptized
- Thought processes
- Tell us about those moments when you started to come to a christian happenings.
- Christianity

Theme 3. Motives

- What kind of factors/things got you interested about christianity?
- What made you think about being baptized?
- Is there any motivating factors in christianity?
- Where did the thought about being baptized came ?

Theme 4. Impacts

- Have there been any impacts?
- Now? In the future?
- (Should it have it?)

LIITE 2. Tutkimuslupahakemus

Tutkimuslupahakemus
SLEY
Konsta Järviluoma
Niko Lehti

Tarkoituksemme on toteuttaa tutkimus yhteistyössä Karkun evankelisen opiston kanssa. Tutkimus on tasoltaan ammattikorkeakoulu opinnäytetyö.

Tutkimuksen nimi on: Kristityksi kääntyneet turvapaikanhakijat. Nimi saattaa muuttua lopulliseen käsikirjoitukseen.

Tutkimuksen tarkoitus on tarkastella ja tuoda esille muslimitaustaisten turvapaikanhakijoiden kokemuksia ja motivoivia tekijöitä kristityksi kääntymisen taustalla. Tutkimuskysymyksenä on: Mitä kokemuksia ja motivoivia tekijöitä liittyy turvapaikanhakijoiden kääntymiseen kristityksi? Tärkeimpänä tavoitteena on tuoda turvapaikanhakijoiden oma ääni kuuluviin ilmiön ääreltä. Aiheesta – turvapaikanhakijoiden kääntyminen kristityksi – on mediassa puhuttu paljon, mutta usein turvapaikanhakijoiden oma ääni on jätetty keskustelun ulkopuolelle. Aihe puhututtaa etenkin siitä syystä, koska Suomeen tulleet turvapaikanhakijat ovat usein maista, joissa kristityt ovat osa vainottua vähemmistöä.

Tutkimus on luonteeltaan laadullinen ja tuleva otos on neljä henkilöä. Aineistonkeruumenetelmänä toimii teemahaastattelu. Valitsimme tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi teemahaastattelun, koska se sopii parhaiten tutkimuksen tarkoitukseen hankkia aineistoa, joka koskettaa tutkittavaa ilmiötä, mutta on mahdollisimman paljon haastateltavasta itsestään lähtöistä, ilman strukturoidun haastattelun johdattelevuutta.

Haastatteluiden toteutus aika on sovittu yhdessä Karkun evankelisen opiston kanssa. Tulevat haastattelupäivät ovat 20.2.- ja 21.2.2018. Haastattelut tapahtuvat Karkun opistolla.

Ennen haastattelua haastateltaville henkilöille pidetään yhteinen hetki missä heille kerrotaan tutkimuksesta ja varmistetaan, että he tietävät mihin he ovat osallistumassa. Tämä vielä tarkennetaan jokaisen kanssa yksityisesti haastattelun alussa, lisäksi allekirjoitamme suostumuksen haastatteluun, jossa on myös sopimus anonymiteetin säilyttämisestä. Vastuuhenkilöitä sitoo myös vaitiolovelvollisuus.

Kerätty aineisto säilytetään tutkimuksen kirjoittamisen aikana, jonka jälkeen se säilytetään ilman tunnistustietoja. Tunnistustiedot tuhoetaan poistamalla asiakirjoista kaikki mahdolliset tiedot, jotka voivat viitata henkilön tunnistamiseen.

LIITE 3. Tutkimuksen suostumuslomake suomeksi ja englanniksi

Kirjallinen suostumus opintokokonaisuuteen kuuluvan tehtävän hyödyntämisestä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

Opintokokonaisuuden ja tehtävän nimi Opinnäytetyö
 Vastuuhenkilö/henkilöt Niko Lehti ja Konsta Järviluoma.

Olet osallistumassa Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opinnäytetyöhön, joka toteutuu laadullisena haastattelututkimuksena. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat muslimitautiset Suomeen tulleet turvapaikanhakijat, jotka ovat Suomessa ottaneet kasteen kristityksi. Keräämme tutkimusaineistomme haastattelemalla turvapaikanhakijoita. Haastattelumetodina käytämme teemahaastattelua. Tutkimuskysymyksemme on: ”Mitä kokemuksia ja motivoivia tekijöitä liittyy turvapaikanhakijoiden kääntymiseen kristityksi?”

Tutkimuksen tavoitteena ja tarkoituksena on tuoda turvapaikanhakijoiden oma ääni kuuluviin. Turvapaikanhakijoiden kääntyminen kristityksi on työelämässä ja yhteiskunnassa vallitseva ilmiö, jossa turvapaikanhakijoiden omaa ääntä ei ole kuultu, eikä toimijuutta tunnustettu. Haluamme tutkimuksellamme vahvistaa turvapaikanhakijoiden toimijuutta ja kehittää heidän kansaan tehtävää työtä niin sosiaalialan, kuin kirkollisenkin alan kentässä. Tulokset tullaan julkaisemaan kehittämisraportissa.

Haastatteluista syntyvä tutkimusmateriaali (haastattelut) jää vain tutkimuksen vastuuhenkilöiden käyttöön, eikä sitä käytetä mihinkään muuhun tarkoitukseen. Tutkimuksessa haastattelutavat henkilöt tulevat pysymään anonyymeinä. Vastuuhenkilöitä sitoo vaitiolovelvollisuus.

Minulle on selvitetty yllä mainitun tehtävän tarkoitus ja se, että kirjallista materiaalia tullaan käyttämään Diakin tutkimus- ja kehittämistyössä. Olen tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Olen myös tietoinen siitä, että henkilöllisyyteni jää vain tutkijoiden tietoon. Olen lisäksi saanut tarpeeksi tietoa voidakseni osallistua kehittämis-/ tutkimushankkeeseen.

Päiväys 20.2.2018

Tutkittavan allekirjoitus ja nimenselvennys

Agreement of utilizing this assignment as a part of research - and development activity in Diaconia University of applied sciences.

Name of the study module	Thesis
Persons in charge	Niko Lehti & Konsta Järviluoma.

You are participating to a qualitative research which is made by students of Diaconia University of applied sciences. The research is also a thesis. The target group of the research are Muslim asylum seekers who have experienced conversion to Christianity after coming to Finland. We will collect research data with interviews. We will use semi - structured interview as an interviewing method. Our research question is: "What experiences and motivating factors are related to asylum seekers conversion to Christianity?"

Objective and purpose of our research is to give asylum seekers a voice and hear their experiences about the phenomenon. Asylum seekers conversion to Christianity is a phenomenon which have been existing in our society and during that existence asylum seekers own voice have not been heard nor their human agency recognized. With our research, we want to enhance the human agency of the asylum seekers and develop the work made among them as well in social services as in Evangelical Lutheran church of Finland. The results will be published in the research report.

All the material gathered from the interviews will be only for the persons in charge. The material will not be used to any other purposes or revealed to other persons. The persons interviewed in the research will remain completely anonymous. The professional confidentiality ties the persons in charge.

I have been informed about the topics above. I also know that the material which is gathered in this research will be used in research - and development activity in Diaconia University of applied sciences. I am aware that participating this research is voluntary. I know that my identity will be only in the researchers use. It will not be told elsewhere. In addition, I have been informed properly about the research and I have enough information to participate to it.

Date 20.2.2018

Signature of examinee
